

СТЕНОГРАМА

круглого столу на тему: "Жінки, мир, безпека"

21 жовтня 2020 року

Веде засідання заступник голови Комітету з питань прав людини, деокупації та реінтеграції тимчасово окупованих територій у Донецькій, Луганській областях та Автономної Республіки Крим, міста Севастополя, національних меншин і міжнаціональних відносин ЯКОВЛЄВА Н.І.

ГОЛОВУЮЧА. ...відповідно ми маємо розпочинати.

Я дуже рада, що в нас сьогодні велика кількість учасників, учасниць і відповідно достатньо велика кількість спікерів.

Перш за все я хочу сказати організаційне питання – те, що доступний синхронний переклад. Тому відповідно вам потрібно обрати той канал, мовний канал, з яким вам зручніше буде працювати. Моє вітальне слово сьогодні буде достатньо коротким. Я зупинюся на декількох тезах, які вважаю важливими з приводу нашого сьогоднішнього заходу. І відповідно далі ми вже підемо за тими спікерами, які погодилися прийняти участь в нашому цьому заході.

Перша за все я хочу сказати, що наш захід присвячений 20-річчю Резолюції Радбезу ООН 1325 "Жінки, мир, безпека". І, власне, сама назва нашого заходу говорить про те, про що ми сьогодні будемо говорити. Я глибоко переконана, що для України Резолюція 1325 є не просто певною ціннісною настановою міжнародного співтовариства, адже в Україні триває збройний міжнародний конфлікт, і відповідно для нас це має бути практично прикладним документом. Хочу сказати, що Україна стала першою державою, яка, власне, прийняла свій План національний дій вже у період збройного конфлікту. Тому відповідно це такий прецедент, який потребує особливих зусиль від органів центральної виконавчої влади, від органів місцевої виконавчої влади, адже потрібно розробляти так само плани, які відповідно

будуть реалізовані на основі вимог певних громад. Тому я хочу сказати про те, що минулий План національних дій був прийнятий у лютому 2016 року. Відповідно він був прийнятий до 2020 року. Тому зараз стоїть завдання відповідно сформувати новий план дій. Тут ми говоримо про те, що фактичними виконавцями Резолюції 1325 у нас є центральні органи виконавчої влади, ряд також адміністрацій обласних та Київська міська державна адміністрація, Міністерство оборони, Державна судова адміністрація, Служба безпеки України і, звичайно, Міністерство соціальної політики, які відповідно готують ці документи. Це я веду до того, що, власне, парламент не є виконавцем самої резолюції, але я глибоко переконана в тому, що ми маємо стояти як народні депутати на тих позиціях, щоб ціннісно відповідати тим, власне, і на законодавчому рівні тим ініціативам, які були закладені у Резолюції 1325.

Також хочу сказати про те, що, власне, в межах цієї діяльності і в рамках парламентської діяльності ми перш за все зосереджуємося, я у своїй діяльності на проблемі сексуального насильства, пов'язаного з конфліктом. Відповідно нещодавно ми робили обговорення щодо цієї проблематики, і мною вже були подані відповідні правки до законопроекту 2689. Я маю глибокі переконання, що все ж таки ці правки будуть прийняті комітетом, у подальшому Верховною Радою, і відповідно це хоча б на крок наблизить нас до, власне, теж на законодавчому рівні виконання тих цінностей, які закладені в Резолюції 1325.

Звичайно, комплексною є проблема стану жінок в армії, в правоохоронних органах. Сьогодні у нас будуть спікери, які більш детально, власне, розкажуть саме про ці компоненти. І хочу сказати, що це спільне завдання, яке стоїть перед нами усіма, де б ми не працювали, це підвищення, залучення жінок до миротворчих професій на міжнародному рівні, на національному рівні, на регіональному рівні. І це дійсно дуже важливо, оскільки тут ми маємо виступити всі єдиним фронтом для того, щоб наблизити, власне, завершення міжнародного збройного конфлікту, а також

закласти далі основи постконфліктного миробудівництва і взагалі наближення нашої країни до миру.

Тому відповідно сьогодні ми маємо з вами обговорити майбутній план національних дій по Резолюції 1325, а також обговорити ті проблеми, з якими ми стикаємося загалом у, власне, виконанні цієї резолюції. Тому я бажаю усім нам плідної дискусії і буду передавати вже перше слово наступному спікеру.

Я рада передати слово Денісовій Людмилі Леонтіївні – Уповноваженому Верховної Ради з прав людини, другу нашого комітету. Прошу вас.

ДЕНІСОВА Л.Л. Дякую дуже, шановні колеги, шановна пані голова сьогоднішнього засідання.

Ви знаєте, дійсно, в 2000 році Радою безпеки ООН була прийнята така Резолюція 1325, про яку уже згадували, яка чітко називає: "Жінки, мир, безпека". І майже в Україні вперше в країні, яка є в конфлікті військовому знаходиться і є, був прийнятий такий національний план дій з виконання цієї резолюції Ради безпеки ООН ще в 16-му році. Безумовно, в цьому році спливає вже термін дії цієї... національного плану дій, і тому потрібно напрацювати новий. Я думаю, що сьогоднішній захід це буде початок для того, щоб вже влада зробила всі кроки для того, щоб був такий план напрацьований, починаючи з 21-го року був би в дії.

Україна, дотримання прав і свобод осіб, які постраждали від тимчасової окупації, від збройного конфлікту, є пріоритетом мого моніторингу, моніторингу Уповноваженого, моніторингу секретаріату Уповноваженого, і кожний раз ми пишемо в окремому розділі щорічної доповіді.

В 19-му році, як всім вже відомо, я неодноразово наголошувала, що понад 47 тисяч осіб звернулися до нас зі своїми зверненнями про порушення їх прав. І треба сказати, що кількість не зменшується. Я думаю, що в цьому

році буде ще збільшена, тому що зараз ми вже маємо практично 35 тисяч таких звернень. А ще у нас попереду майже 2,5 роки роботи.

Аналіз письмових і усних звернень громадян свідчить про наступні блоки проблем захисту постраждалих. А саме: на сьогодні чинним законодавством не врегульовано питання соціального захисту цивільних жертв збройного конфлікту на етапі переходу їх до мирного життя; відсутня єдина державна система обліку загиблих та поранених цивільних осіб під час військових дій; соціальна незахищеність осіб, незаконно позбавлених особистої свободи внаслідок збройної агресії проти України.

Треба сказати, що вчора засідала комісія по призначенню такої допомоги – 100 тисяч, і потрібно сказати, що знову із 54 справ, які розглядалися на засіданні цієї комісії, тільки 24 рішення були позитивними, тому потрібно тут або вдосконалювати законодавство, що визнання, хто саме може отримати таку допомогу, або прискорювати засідання комісії і розглядати по суті більш змістовно для того, щоб така допомога була надана родинам перш за все тих наших громадян, які знаходяться у в'язницях, які згідно з цими конфліктами військовими туди потрапили.

Не створена система міжвідомчого виявлення осіб, які постраждали від усіх форм насильства в умовах збройного конфлікту, надання постраждалим комплексного своєчасного захисту та доступу до правосуддя. Складність процедури встановлення фактів, що мають юридичне значення. Відсутня система соціального захисту дітей, які отримали вже статус дитини, яка постраждала внаслідок військових дій та збройних конфліктів. Порушено право на отримання гарантованих державою соціальних виплат, в тому числі пенсійних виплат внутрішньо переміщеним особами та цивільного населення, яке проживає на непідконтрольних територіях.

Відсутні позитивні дії до вразливих груп жінок та чоловіків в умовах пандемії з метою доступу до інформації, правосуддя, освіти, зайнятості, медичних, соціальних послуг, інтеграція їх у суспільство. Всі ці проблеми стосуються у найбільшій мірі жінок.

Станом на початок жовтня на початок року в Україні обліковано півтора мільйона внутрішньо переміщених осіб, з яких 60 відсотків – це жінки. 74 відсотки від загальної кількості літніх людей, які постраждали від конфлікту, включаючи ВПО, складають літні жінки. Серед ВПО, які активно шукали роботу, 83 відсотки – це жінки і 70 відсотків – тільки чоловіки.

Ці проблеми підсилюються існуючою нерівністю у доступі жінок і чоловіків до процесу прийняття рішень, ресурсів та влади, наявними стереотипами щодо ролі жінок і чоловіків у суспільному та політичному житті, які негативно впливають на представленість та участь жінок в таких процесах. Жінки значно менше, ніж чоловіки, залучені до врегулювання та розв'язання міжнародного збройного конфлікту в Україні у складі структур безпеки та оборони на офіційних переговорних місіях. Так у 2020 році до складу Тристоронньої контактної групи мирного врегулювання ситуації на окремих категоріях сходу України входять лише дві жінки від України, які відповідають по гуманітарних та соціально-економічних питаннях.

Окремо хочу оголосити, що досі не створено систему ідентифікації... *(Не чути)* ... не сформована система раннього оповіщення населення про небезпеки пов'язані із збройною агресією, відсутня система підготовки фахівців надання психологічної допомоги постраждалим від конфлікту, не створена система моніторингу впливу збройної агресії Російської Федерації на потреби та доступності адміністративних, фізичних та соціальних послуг надання правової допомоги для різних груп жінок і чоловіків у регіонах України.

В цьому році завершується, як ви вже згадували, термін дії першого Національного плану дій на виконання Резолюції Ради безпеки ООН 1325. Вважаю, що наступний план дій повинен передбачити дієві механізми забезпечення повної та рівноправної участі жінок і чоловіків у прийнятті рішень на всіх етапах миробудування, включно з участю у мирних переговорах реінтеграції та примирення; запобігання конфліктам, попередження насильства за ознакою статі; попередження всіх форм

експлуатації підтримки мирних ініціатив; захист прав і врахування потреб постраждалих в умовах конфліктів і після їх завершення, зокрема від різних форм насильства та переслідування; допомога та відновлення врахування особливих потреб жінок та дівчат, у тому числі уразливих категорій в економічному відновленні та перехідному правосудді в конфліктних та постконфліктних ситуаціях.

Користуючись нагодою, хочу звернути увагу на необхідність вирішення проблеми забезпечення кадрами структур, які повинні реалізовувати Національний план дій як на центральному, так і на місцевому рівні. Навіть досконало підписаний документ не може гарантувати його практичну реалізацію без достатніх людських та фінансових ресурсів.

Дякую вам за ту ініціативу, яку ви проводите, і комітет, наш головний Комітет з прав людини в цьому питанні! Дуже шаную вас і всі ініціативи, які проводите, і готова долучитись до їх реалізації. Дякую і всім бажаю здоров'я.

ГОЛОВУЮЧА. Дуже дякую вам, Людмила Леонтіївна, за виступ, за ті змістовні і конкретні проблеми, дійсно, які були розкриті вами, і які потребують нашого нагального реагування.

Шановні учасники і учасниці, власне, я нагадую про те, що у нас були технічні проблеми. Але зараз все стабілізувалось. Тому обирайте той мовний канал, який, власне, необхідний для вас.

Рада передати слово Першій заступниці міністра закордонних справ Еміне Джапаровій. Прошу вас до слова.

ДЖАПАРОВА Е. Добрий день, колеги! Чи ви мене чуєте гарно?

ГОЛОВУЮЧА. Чуємо.

ДЖАПАРОВА Е. Так, дійсно, мене вибиває час від часу. Тому я не гарантую, що буде можливість дослухати мій виступ, але спробую.

Перш за все, хочу привітати всіх шановних учасниць, учасників цього круглого столу і звернутись з такими меседжами. Вважається, що 20 річниця ухвалення резолюції має для нас особливе значення, зокрема і тому, що Україна як непостійний член РБООН в ті роки була серед розробників Резолюції Ради безпеки 1325 "Жінки, мир, безпека" у жовтні 2000 року. І сьогодні Україна входить до групи друзів цієї резолюції і спільно з партнерами займається просуванням широкого спектру питань порядку денного захисту жінок в конфліктах в Організації Об'єднаних Націй.

Саме ця резолюція за її чотирма стовпами (це превенція, участь, захист і миробудівництво та відновлення) стала центральним елементом міжнародних зусиль з вирішення багатьох проблем, з якими стикаються жінки в ситуаціях конфліктів. Показово, і це дуже важливо, як на мене, що вона вже стала основою для схвалення принаймні дев'яти інших рішень стосовно порядку денного "Жінки, мир, безпека".

Як на мене, і це підтверджують, напевно, всі учасниці і учасники цього круглого столу, ефективність цієї резолюції, вона залежить від її імплементації державами-членами ООН в першу чергу на національному рівні. Використання цього базового інструменту для просування порядку денного на практиці задля досягнення дієвих результатів. Саме таким виміром слугують національні плани дій з виконання Резолюції 1325.

Україна входить до групи з 86 держав-членів ООН, а це 45 відсотків всіх членів Організації Об'єднаних Націй станом на серпень 20-го року, які реалізують такі плани дій. І що важливо, що третина, лише третина цих національних планів, до яких входить і Україна, передбачають бюджетні кошти на їх реалізацію.

Також маємо відзначити, що не у всіх планах визначена роль громадянського суспільства на різних стадіях імплементації. І, напевно, нам є чим пишатись з тієї точки зору, бо в нашому національному плані роль громадянського суспільства достатньо змістовна і окреслена.

Дійсно конфлікти, зростання кількості біженців та внутрішньо переміщених осіб, про які казала моя колега пані Людмила, призводить до погіршення становища жінок і дівчат, оскільки саме вони мають підвищений ризик стати жертвами різноманітних порушень прав людини і насильства і в тому числі сексуального, і гендерно зумовленого. Саме тому на спочатку російської агресії в 14-му році українська сторона в ООН, а також на інших міжнародних майданчиках в різних столицях міжнародних організацій, це і Відень, і Страсбург, послідовно порушує ці питання, закликаючи міжнародне співтовариство змусити Росію припинити збройну агресію проти України.

Серед пріоритетних питань у контексті імплементації Резолюції 1325 залишаються, в принципі, відомі всім нам задачі: це забезпечення значної участі жінок у мирних процесах, імплементація мирних угод та прийняття відповідних рішень, це посилення захисту жіночих правозахисників і організацій, це забезпечення участі жінок у прийнятті економічних рішень у постконфліктних ситуаціях, це збільшення кількості жінок в операціях з підтримання миру та національних служб безпеки, це фінансування порядку денного "Жінки, мир та безпека" та інвестування у жінок, які будують мир.

Я пишаюся тим, що в 19-му році Міністерство закордонних справ України стало першим з органів державної влади України, яке провело аудит гендерної рівності та розробило за його вже підсумками і рекомендаціями план дій, стратегію, яку ми затвердили. І всі ці наші зусилля спрямовані на зміцнення заходів реалізації рівних можливостей для жінок і чоловіків на дипломатичній службі. Ці кроки разом із здійснюваним міністром Дмитром Кулебою курсом на таку фемінізацію української дипломатії вважаємо важливим прикладом практичної імплементації Резолюції 1325 на національному рівні.

За іронією долі цього річного засідання РБ ООН з відзначення 20-ї річниці Резолюції 1325 відбувається за головування Росії у Раді. Оскільки було очевидно, що країна-агресор використовуватиме нагоду для такого самопіару, хоча всім відоме ставлення Росії і до гендерних питань, зрозуміло,

що в умовах такого загострення протистояння в Раді безпеки ООН, де всі рішення приймаються консенсусом, змістовна частина резолюції буде носити характер. І водночас Україна ще у вересня цього року привернула увагу головування в Раді про важливість проведення відкритих дебатів на тему імплементації Резолюції 1325 та необхідності відображення у новому проекті резолюції положень щодо відповідальності сторін збройного конфлікту, поважати норми міжнародного права щодо прав та захисту жінок та дівчат, а також в цивільних конфліктах.

Хоча Україна не є членом Радбезу, наша делегація в ООН на чолі з послом Сергієм Кислицею, який є дуже активним адвокатом цієї теми, наполегливо працюють і доводять до наших партнерів у Раді, які зараз працюють над проектом резолюції необхідність уникнення звуження положень Резолюції 1325. Ми виходимо з того, з такої необхідності включення до нової резолюції положень щодо здійснення заходів для захисту жінок та дівчат від гендерно обумовленого насильства, а також щодо обов'язку держав покласти край безкарності, притягти до відповідальності причетних до злочинів проти людяності, геноцидів, воєнних злочинів та не передбачати амністії за такі злочини. Мені здається, що такі положення є важливими для України з точки зору кваліфікації дій окупаційної влади як злочинів, у тому числі гендерно обумовлених і вчинених російськими окупаційними військами, а також у контексті подальшої дискусії за участі наших іноземних партнерів щодо модальностей амністії, в рамках мирного врегулювання конфлікту на Донбасі.

Шановні учасниці та учасники, можу і хочу запевнити вас в тому, що Міністерством закордонних справ і надалі надаватиме всебічне сприяння органам державної влади і громадянському суспільству у забезпеченні активної роботи, яка спрямована на реалізацію Резолюції РБ ООН 1325 і інших міжнародних документів у цій сфері для внеску як у посиленні національної політики прав людини і гендерної рівності, так і її міжнародні зусилля із забезпечення миру і безпеки.

Дякую за увагу і бажаю плідної дискусії.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую, пані Еміне, вам за виступ. Дякую за чітку принципову і феміністичну позицію МЗС. І дійсно хочу підкреслити, що ви дуже влучно наголосили на тому, що саме імплементація на національному рівні Резолюції 1325 буде відображати ту можливу ефективність, власне, самої дії цього міжнародного документа.

Зараз я хочу передати слово Надзвичайному і Повноважному Послу Швеції Тобіасу Тибергу, нашому теж постійному учаснику наших заходів. Тому, пане Тобіас, прошу вас до слова.

ТИБЕРГ Т. Дуже дякую за запрошення з боку Комітету з прав людини Верховної Ради. Дякую за організацію такого важливого заходу сьогодні. Дякую організації ООН Жінки за партнерські стосунки, за те, що Швеція може по Україні надати свою допомогу в реалізації цього порядку денного. Проблема в тому, щоб жінки повністю залучались до всіх напрямів роботи з миру та безпеки. Україна – одна з 12 країн-партнерів у світі, з якою Швеція має зобов'язання працювати більш щільно щодо "Жінок, миру та безпеки".

Ми, зокрема, відзначаємо, що Україна була першою країною у світі, яка створила Національний план дій, не зважаючи на те, що був вже збройний конфлікт, і не зважаючи на те, що вона підпала під наземну агресію, включаючи Крим.

Українське керівництво продемонструвало належну мужність, намагаючись здійснити поступ, виконуючи цю революцію в умовах конфлікту в рамках агресії з боку Росії по Криму та на сході України. Отже, Швеція вірить у те, що на сьогодні підходящий час, щоб українське керівництво виконало свої зобов'язання за цією Резолюцією 1325 на практиці і на рівні делегації, і в Тристоронній контактній групі по мінських переговорах. Створюється план реінтеграції і Президент Зеленський представляв у

Верховній Раді це, і є намагання залучити громадське суспільство у вирішення конфлікту і побудову миру в країні.

Я також хочу згадати про громадянське суспільство. Швеція в 2017-му і у 18-му розглядала цю резолюцію. Ми запрошували більшу участь громадянського суспільства на рівні Ради безпеки. Ми побачили результати цього. І були дискусії, які точились на рівні Ради безпеки ООН. Ми побачили підвищену якість рішень, які робила Рада в результаті. І ми думаємо, що таким шляхом слід крокувати в 2021 році. Я думаю, що головування в організації буде передбачати і підвищення злочинів у жінок. І ми хочемо, щоб це відносилось і в подальшій роботі, тому що будемо працювати виконуючи відповідний порядок денний.

Я також хочу звернутися до наших зусиль, які ми проводимо разом з Україною в рамках цієї резолюції. Україна рухається до створення Національного плану дій на 2021-2025 роки. Як я вже раніше казав, в ході цього вебінару, я думаю, ми ще це почуємо згодом. Але хочу підкреслити, що дуже важливо буде, щоб цей національний план на 2021-2025 роки був не тільки гарно написаний, але, щоб він був як слід профінансований, тому що без адекватної ресурсної бази не можна говорити про виконання чином цього плану нового. Буде складно Україні здобути його цілі щодо жінок, миру та безпеки.

Я хочу ще раз подякувати за запрошення сьогодні і буду чекати подальших обговорень, буду за ними слідкувати. Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Щиро дякую вам за виступ, пане посол, і дякую, що ви наголосили саме на шведському досвіді ролі громадянського суспільства, що в рамках України теж дійсно дуже важливим і актуальним питанням.

Зараз хочу надати слово Надзвичайному і Повноважному послу Норвегії. Ерік Сведаль, запрошую вас до слова.

СВЕДАЛ Е. Дуже дякую. Я сподіваюся, всім мене чуто гарно. Ми святкуємо річницю Резолюції 1325 і як член Ради безпеки ООН з 1 січня 2021 року. І я хочу сказати, що Норвегія буде використовувати досвід роботи в плані примирення і встановлення миру для того, щоб будувати У нас є досвід залучення в багатьох конфліктах, які були. Норвегія особливий ставить на зусилля щодо зміцнення і захисту громадських осіб, дітей зокрема і ми визнаємо роль жінок і їх участь у міжнародній діяльності щодо миру та безпеки.

Ми знаємо, що доволі часто жінки залишаються невидимими, коли мирні переговори проводяться, є фасилітатори та медіатори серед жінок щодо миру, і також є декілька жінок, які залучаються до переговорів на рівні громадянського суспільства. Воно має малувато досвіду та впливу для того, щоб включити гендерний вимір і право жінок у відповідному обсязі в цю роботу. Ми працюємо над тим, щоб мирні переговори були інклюзивними, щоб мирні угоди забезпечували права потреб і пріоритети і чоловіків, і жінок. Ми прагнемо здобути те, щоб більше жінок були б залучені на всіх рівнях зусиль по миру та примиренню, і, щоб вони залучалися до миротворчого процесу, щоб вони знали, як інтегрувати гендерний вибір у свою роботу.

У 2019 році Норвегія започаткувала четвертий Національний план дій свій в рамках Резолюції 1325. Він надає підкреслення потреби у структурних змінах, щоб дати можливість жінкам брати повноцінну участь, включаючи розгляд ситуації з жінками людини і захисниками і також питання біженців

..... відіграє свою роль, ми допомагаємо акредитувати щодо інклюзивних процесів, які проходять початкову фазу мирних переговорів ще до того, як формальні перемовини розпочалися. Ми закликаємо сторони виконувати свої обов'язки за Резолюцією 1325. Ми будемо підтримувати партнерів з числа громадянського суспільства, групи жінок, які можуть відігравати свою роль, якщо офіційний миротворчий процес буде

розвиватися, і ми будемо також не забувати про участь жінок і права жінок у плані підтримки і в реалізації миротворчих угод по ходу проведення переговорів.

По гуманітарних партнерах ми будемо залучати місцевих діячів, включаючи групи жінок, і будемо працювати над тим, щоб гуманітарна протидія в цілому охоплювала жінок і захищала б, і відстоювала їх права. І це включає і сексуальні, і репродуктивні форми здоров'я.

Інклюзія стосується також охоплення різних жінок – і сільських, і міських, і старих і молодих, з різними спроможностями, представниць різних соціальних орієнтацій. Ми занепокоєні тим, що зріст рівня насильства та репресій проти жінок, які займаються миротворчістю і відстоюють права жінок. І також ми бачимо, що є безкарність за такі злочини.

Права жінок та безпека – це запорука демократії та миру. Якщо повернутися до цього питання, ми бачимо, що повільний поступ, є багато прогалин в плані реалізації зобов'язань щодо "Жінок, миру та безпеки", і тому жінки продовжують страждати і є недопредставленими в структурах з миру та безпеки. І невдача щодо включеності жінок, інтеграція їх прав – це не тільки несправедливо для них, але це призведе до того, що наші зусилля втратять ефективність. Не слід забувати, що було здобуто. Діячі у сфері миру мають чіткі очікування щодо інтеграції прав жінок. Це включає жінок і громадянське суспільство, і йдеться про те, щоб була підтримка осіб, яким доведеться це на практиці влаштовувати. Має бути напрям політики для цього і підготовка, моніторинг має проводитись в кращому режимі.

По Україні ООН Жінки, це міцний наш партнер, і вони працюють над тим, щоб охопити жінок процесами "Жінки, мир, безпека". Це важливий момент. Норвегія підтримує проект ООН Жінки і щодо встановлення демократичних, мирних і рівних суспільств на сході України. Норвегія буде закликати жінок і чоловіків відстоювати з прав участі жінок і їх прав, гендерний баланс залишається основним питанням. "Жінки, мир та безпека" – це жіноче питання.

Дякую за увагу.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую, пане посол, вам за доповідь. Дякую за те, що наголосили дійсно на таких важливих аспектах і в питанні інклюзії України. В цьому сенсі ще багато завдань попереду. І дякую також за те, що згадали про фасилітаторів і медіаторів, власне, парламент в липні минулого року ухвалив в першому читанні законопроект про медіацію. Сподіюся, що все ж таки ми спроможемося, власне, прийняти його в другому читанні та в цілому найближчим часом. Ще раз дякую.

Я рада передати слово керівниці Офісу ООН Жінки в Україні Еріці Квапіловій якраз щодо цієї проблематики, яка в нас напряду пов'язана з

КВАПІЛОВА ЕРІКА. Шановна голова Комітету з прав людини, я дякую за організацію цього заходу. Я вітаю членів парламенту, уряду, організації громадянського суспільства, поважних представників та інших друзів на такому важливому заході.

Я хотіла би приєднатися і сказати про важливість залучення жінок і лідерства жінок у створенні стійкого миру. З моменту ухвалення Резолюції 1325 двадцять років тому певний поступ був здійснений, і я хочу надати певні цифри, про що ми чули від поважних представників Швеції та Норвегії. В середньому жінки складають 13 відсотків переговорників, 6 відсотків медіаторів та 6 відсотків підписантів основних миротворчих процесів між 2019 роком і тим, що було раніше. І положення щодо гендерної рівності зросли з 95-го року. Минулого року це було з 14 до 22 відсотків.

На сьогодні 2 мільярди людей мешкають у країнах, які страждають від конфліктів, як ми знаємо, пандемія COVID тільки погіршила їх становище набагато. Не зважаючи на це, жінки продовжують роботу щодо миру та безпеки в цих країнах. І це має бути визнано і має бути підтримано, це важливий напрям роботи. Це не просто вони заслуговують таке визнання та

підтримки, але це, я кажу, через те, що їх включення в запобігання конфліктів та встановлення миру надає суттєвих результатів. На сьогодні за доказами ми бачимо, що повноцінна участь жінок призводить до того, що мир стає стійкішим і жінки дають процесів, тоді мирні угоди більше, краще реагують на потреби людей та об'єктивну реальність.

Зусилля жінок щодо запобігання та долання результатів конфлікту тепер поставило під загрозу пандемія COVID, і деякі члени проводили дослідження 30 країн і показують по результатах, що в середньому тільки 24 відсотки членів Національної організації по боротьбі з COVID складають жінки, а в країнах, які страждають від конфлікту, це складає 18 відсотків злочинів жінок. Гуманітарний фонд, фонд жінок за оцінками каже, що наявність 30 відсотків організацій громадського суспільства, які працюють в рамках миру та безпеки, багато з них очолюються жінками, але на сьогодні через COVID їм дуже важко працювати.

Інвестиції в жіноче лідерство в плані стійкого миру – важлива річ, як ми знаємо. Генсекретар ООН в своєму новітньому звіті щодо "Жінки, мир, безпека", який він представив на Раді безпеки ООН, підкреслює, що без радикальних дій на подальші десятиліття щодо інтеграції жінок до всіх аспектів миру не буде тривалої безпеки, буде зростати нестабільність, і конфлікти будуть тривалішими.

Багато промовців до мене вже казали про те, що Україна скоро буде ухвалювати свій другий план дій щодо "Жінки, мир, безпека", і це може слугувати важливим знаряддям для прискорення повноцінної участі жінок у створенні стійкого миру та безпеки в країні. Посол Швеції для цього, щоб це здійснити.

В рамках нашого мандату і в щільній співпраці з іншими агенціями ООН та іншими партнерами з розвитку, включаючи Швецію, Норвегію, ЄС та інші, жінки готові зробити свій внесок у реалізацію національного плану дій і також здобути кращу інклюзію і повноцінну участь жінок у створенні мирних і процвітаючих України.

Дякую всім. Поздоровляю з річницею.

ГОЛОВУЮЧА. Дуже дякую, пані Еріка, вам за такий програмний виступ, який, власне, комплексно розкриває нам сам підхід до суті реалізації Резолюції ООН 1325.

Шановні учасники і учасниці, ми завершили блок з вітальними словами. Наступник блок у нас – це міжнародний досвід, пов'язаний, власне, з провадженням резолюції Ради Безпеки ООН 1325 "Жінки, мир, безпека".

Я хочу звернутися до всіх учасників і учасниць щодо дотримання регламенту по виступах, який був зазначений у програмі, щоб ми, власне, могли комплексно почути вашу доповідь і не переривати вас у зв'язку з обмеженням у часі.

Я рада надати слово представниці Офісу ООН Жінки в Україні Паіві Кааріні Канністо. І вона розкаже нам про успішні практики виконання Національного плану дій 1325.

Так, на жаль, поки що я не бачу, пані Кааріні.

ПАІВІ КААРІНА КАННІСТО. Я дуже дякую. Я маю за велику честь вітати всіх учасників і промовців, і делегатів. Дуже дякую за запрошення. Я вітання з Штаб-квартири ООН з Нью-Йорку. Може, ви знаєте, що ООН Жінки працюють в рамках Ради Безпеки над питаннями миру та жінок, то ж я рада виступати після промови, яку зробила моя колега.

У мене тут є невеличка добірка слайдів. Як ви бачите, більшість питань, які відображені тут, це про те, що ми вже чули. Я так коротенько по них пройдуся. Багато з вас посилалися на резолюцію "Жінки, мир, безпека". От тут є перелік для вас відповідних позицій і резолюція. Так для інформації.

Багато говорили про повноцінну участь, лідерство з боку жінок. Я не буду наразі говорити про всі подробиці цього, тут вже ця тема була гарно розкрита попередніми, хто виступав. Я просто хочу підкреслити, що участь жінок і лідерство важливе на всіх етапах миру та безпеки – і на етапі

запобігання, і розв'язання конфліктів, і забезпечення миру, проведення медіації і створення миру та відтворення і встановлення життєспроможності. Це все вписується в одну схему, тому що щоб був мир, мають бути залучені всі, залучені всі: чоловіки, жінки, старі, молоді, суть діяльності. Є певні групи населення, це мир має бути для всіх. От я на цьому хотів наголосити.

І ще моя колега посиалася на певну статистику, ми можемо перейти на слайди, де є графіка щодо миротворчих операцій по встановленню та підтриманню миру, адже це зі звіту Генсекретаря за цей рік.

Як вже казали, представництво жінок у мирних процесах після стількох років має невеличкий рівень, і начебто окремі члени зобов'язалися з тим щось робити, але це низький показник поки що. І гендерні положення також були прийняті, але тут нема підвищувальної тенденції також. На жаль, здобутки по гендерній рівності в рамках "Жінки, мир, безпека" поки не достатньо гарні, і ми не можемо за цим полювати весь час, ми не можемо це підтримати весь час. Тобто я дуже вдячна вам за те, що зорганізували цей захід і це обговорюєте тут, все це дуже гарно, але парламент має бути зацікавлений в цьому питанні. Це такий світовий найкращий взірєць для всіх має бути.

Те ж саме відображено у питаннях жінок в уніформі в рамках миротворчих процесів. Це вони входять до складу військових також, там 4-5 відсотків є такий показник. Є невеличке підвищення цього року, як ми бачимо, але все ж таки недостатньо. Це, в принципі, позитивний проект. У поліції на 15 відсотків було підвищення. Хочу сказати, що я бачила: по Україні багато говорить на користь участі жінок у секторі безпеки, у миротворчих операціях. І я це відзначаю як позитивний рух.

Щодо залучення жінок у багатосторонніх зустрічах. 32 відсотки взяли участь у дискусіях щодо роззброєння. І тепер хочу сказати от про що. Ми говоримо про лідерство з боку жінок, жінки зі складу національного парламенту: освіта – це 35 відсотків на сьогодні ми маємо, але 75 відсотків там чоловіків, 25 відсотків – відповідно жінки. От таке співвідношення. У країнах, постраждалих від конфлікту, – це 19 відсотків. Я хочу підкреслити,

виходячи із цієї статистики, щодо жінок в національних парламентах у країнах, які постраждали від конфлікту, ми маємо розглядати законодавче положення: там 33 проценти, без квот – 20 відсотків, за квотами – 33. Вже є рекомендація, яку можна розглянути, скажімо, на... або в рамках наступного національного плану дій.

Далі. Йдеться про те, хто є, хто фактично реалізує положення "Жінки, мир, безпека". Це, звісно, країни-члени в рамках ООН, країни-члени зобов'язалися це робити і роблять. І також є регіональні організації ООН, громадянське суспільство, ЗМІ. Ті відіграють свою роль в плані підтримки цього процесу, але слід наголосити на провідній ролі і відповідальності країн-членів у цьому напрямі. Я особисто бачу національні плани дій як міцне знаряддя для реалізації порядку денного "Жінки, мир, безпека" на національному рівні. І, звісно, кожна країна пристосовує свою національну ситуацію і пріоритети під це.

Щодо національних планів дій. На сьогодні держав-членів, дві території, які включають Косово і Палестину, мають національні плани дій. Тільки 24,9 відсотка з них включають бюджет для реалізації на момент їх ухвалення. І є 55 місцевих планів дій, в деяких країнах прийняли рішення ухвалити національний план дій по регіонах, по конкретних ситуаціях, і вони вважають, що це також є дотичним до "Жінки, мир, безпека", це наближає їх до потреб людей.

Є одинадцять регіональних планів дій, скажімо, і Лізі арабських націй та подекуди інде є такий напрям. Багато є нових планів дій, які включають території, такі як... або сфери такі, як тероризм, екстремізм, торгівля зброєю, екологія, клімат, торгівля, біженці, шукачі притулку тощо. Хочу підкреслити, що є такі підходи.

На наступному слайді я хочу розглянути те, що ми бачимо в плані національних планів дій, як це впливає на фактичну ситуацію. Має бути ефективна кореляція, міцне лідерство з найвищого рівня. Також я б сказала, що має бути всеохоплюючий процес створення цих положень. Я гадаю, що

найважливіша складова такого плану – це консультації, щоб охопити широкі групи людей, партнерів, учасників по конкретній країні. Але це не тільки призведе до злагоди і підтримки процесів, але також це може надати і дуже гарну інформацію про мир та безпеку у будь-якій країні.

Ми рекомендуємо забезпечити бюджетні асигнування під виконання національних планів дій. Причому це не обов'язково має бути якийсь окремий набір коштів, це може бути строка бюджетна в бюджеті якогось міністерства або відомства відповідного. Тобто це має входити до нормального процесу планування. Має бути моніторинг-оцінка, гнучкість адаптації під ситуацію, яка складається. Ми про це вже також говорили. І в ковідні часи, ми погоджуємось, що є в тому велика необхідність.

Інші національні плани високодієві: зміст, стратегія і локалізація, розвиток партнерських відносин, наставництво, парламентський нагляд. І не завжди є парламентський нагляд за виконанням Національного плану дій. Тому я вітаю ці зусилля України та парламенту країни, на найвищому рівні за те, що вони зацікавлені у відслідковуванні того, що відбувається в рамках Національного плану дій. Я думаю, що це стане провідним взірцем також в міжнародному контексті.

Громадянське суспільство, комунікаційна стратегія про Національний план – це також важливі складові.

І ще є питання, про які я хочу сказати, в глобальному контексті: створення зв'язків, підзвітність, є мережа призначених осіб, які за це відповідальні, і вони регулярно спілкуються один з одним, діляться провідним досвідом, найкращим варіантом реалізації порядку денного "Жінки, мир, безпека". І це стає ефективним способом.

Також є нове покоління. І гуманітарний напрям був сформований. І 27 жовтня ми будемо це відкриваємо офіційно. Будуть проводитись відкриті дебати на рівні Ради безпеки цілий тиждень. Ми прагнемо нових партнерств, нових варіантів, підсилення реалізації, не відступаючи від існуючих зобов'язань.

І наприкінці я ще хочу підкреслити 5 цілей, про які казав Генсек у новому звіті щодо "Жінки, мир, безпека", і це на подальше десятиліття.

У 2030-му ми хочемо опинитись в іншій ситуації в плані реалізації, уже слід зробити багато чого. 20 років тому ситуація була зовсім іншою, але має бути повноцінна участь жінок, їх права слід захищати, включаючи тих жінок, які залучаються до миротворчих процесів, про що вже казали. Інвестиції в соціальну інфраструктуру мають бути, в послуги, і це може скоротити військові витрати у багатьох країнах.

Військові витрати, це у 2019-му досягли піку, і ми побачили високий рівень. Це питання безпеки, але, з іншого боку, ми маємо зростання військових витрат. Також зараз є еволюція даних. Ми статистиках, ми маємо знати, що, де і як відбувається, і має бути фінансування адекватне, про що вже говорили.

Отже, слід підтримувати діяльність організацій жінок у країнах, які постраждали від конфлікту, щойно у 5 разів підвищується рівень, то це на один відсоток покращує надбання. Зараз це 0,2 відсотка складає. Тобто дійсно не ставиться пріоритетно ці питання у плані фінансування на сьогодні. Тому я думаю, що ви візьмете все це до уваги і це допоможе нам владнати становище.

Отак я коротенько хотіла розказати про новітні надбання щодо реалізації "Жінки, мир, безпека". Я дякую за запрошення, за нагоду виступити. Дуже рада була з вами взяти участь у заході.

ГОЛОВУЮЧА. Дуже дякую вам за цей виступ.

Дякую за ці об'єктивні показники, які ви надали щодо статистики, і ми дійсно розуміємо, що тут є, над чим працювати і світові, і Україні. А також дякую за ті пріоритетні аспекти, які ми маємо врахувати при формуванні національного плану дій. Ще раз дякую.

Рада запросити до слова Санне Тілеманс – старшу радницю з гендерних питань, керівника гендерного підрозділу Моніторингової місії ОБСЄ. Прошу, панні Санне.

САННЕ ТІЛЕМАНС. Дуже дякую. Ви чуєте мене? Я хочу подякувати за запрошення сьогодні.

Я не заступник голови Моніторингової місії, вона не змогла взяти участь, я вибачаюсь, і тому я замість неї виступлю.

Ми дуже вдячні за те, що ви організували таку важливу нараду. І це тоді, коли є велика актуальність цього питання, як вже казали, ми святкуємо 20-ту річницю цього року. Водночас ми бачимо, що Україна, в неї спливає стирок дії національного плану дій відповідних.

Отже, ще раз дякую за запрошення, за нагоду поспілкуватися і поділитися своїм досвідом реалізації 1325. Важливо сказати, що Спеціальна моніторингова місія в рамках ОБСЄ пильнує за ситуацією по Україні, і це вписується в завдання місії, яке називається "Спеціальна моніторингова місія". Це ще в 14-му році на запит українського уряду ОБСЄ відреагували і проводять цю діяльність. Наша задача – сприяти миру, стабільності і безпеці і відслідковувати, і підтримувати, реалізовувати принципи ОБСЄ, включаючи ті, які відносяться до гендерної рівності, також збирати інформацію, складати звіти про ситуацію з безпекою в країні, щоб сформувати і зібрати факти у відповідь на конкретні ситуації, що сталися, щоб знижувати рівень насильства, щоб дбати про засадничі принципи ОБСЄ та зобов'язання, щоб відслідковувати і підтримувати повагу прав людини, свободи і формувати контекст, і сприяти діалогу практичному.

Ми працюємо для того, щоб включити гендерну перспективу у всі напрями нашої роботи, тому що це зазначено в наших зобов'язаннях. І також тому що ми розуміємо, що таким чином ця місія може виконуватися більш ефективно. Моніторинг, звіти про ситуацію з безпекою – це наше головне завдання, ми відзначаємо, що ще має бути враховано для того, щоб мати

повну уяву про те, що відбувається. Конфлікт по-різному відбивається на жінках, чоловіках, хлопчиках та дівчатках, це підкреслює їх нерівність, і головні процеси прийняття рішень щодо запобігання, управління конфліктами, розв'язання їх. Вони можуть працювати ефективно, якщо чоловіки і жінки будуть залучатися до них як слід.

Для того, щоб все це здійснити на практиці, ми розробили план гендерної рівності подачі місії. Він на всю місію розповсюджується і він розглядає гендерну перспективу у всіх наших видах діяльності: це робоче середовище, яке пристосоване до чоловіків та жінок, щоб у них була змога мати однакові можливості, і вони могли долучитися до результатів місії у рівному ступені. Я веду до того, як ми ці прогалини в себе усуваємо і що ми робимо, щоб просувати реалізацію позиції Резолюції 1325.

Ми працюємо над тим, щоб забезпечити гендерний вимір нашої моніторингової діяльності. Наприклад, ми в патрулях зважаємо на різні потреби чоловіків і жінок, хлопчиків та дівчаток і потім використовуємо відповідні дані, які вкладаємо в свої звіти. Щомісяця відслідковуємо здійснення діяльності на місцевому рівні у підтримку 1325.

Якщо ви хочете більше про це дізнатися, то багато наших спостережень щодо гендерного виміру в нашій діяльності вже були зібрані і представлені в публікаціях, в тематичних звітах по гендерній темі. Там ми підкреслюємо серед іншого провідну роль, яку відіграють жінки на рівні місцевих спільнот, надаючи конкретні рішення по проблемах, які пов'язані з конфліктами. Також ми регулярно звіти випускаємо в рамках цих ініціатив у плані створення діалогу і впевненості, і це знижує рівень агресії. І жінки з нами спілкуються, і ми бачимо, наскільки важливо, щоб був мир та рівність на рівні місцевих спільнот.

У нас є книжка "Жінки на лінії розмежування", яка нещодавно вийшла в світ, і ми готові там ділитися розповідями жінок, які від них почули. Можете ознайомитися з цим матеріалом, це дозволить вам краще зрозуміти, що стосується Резолюції 1325.

В рамках нашої місії ми системно включаємо гендерний вимір. Ми опрацювали гендерну експертну структуру в собі, включаючи гендерний відділ, гендерні призначення особи на рівні моніторингових колективів (вони допомагають в розгляді гендеру в комплексному плані в нашій діяльності), створення спроможностей, тобто не тільки відповідальної особи, але й підрозділи. Але ми організуємо лекції щодо гендерної тематики, як це переплітається з нашою роботою, проводимо тренінг. І 1325, її положення входить до цього тренінгу. Ми говоримо про саму резолюцію, про те, що це для нас означає конкретно в роботі.

Є інші варіанти навчання. Скажімо, нещодавно в ковідному контексті ми організували відбір жінок щодо різних питань, які відносяться до Резолюції 1325. І ми перевіряємо спроможність персоналу до розгортання, ну, скажімо, ми питаємо в них конкретні питання про гендер в процесі інтерв'ювання, співбесіди. Ми також прагнемо забезпечувати гендерні собі, резолюція резолюцією, є відповідні зобов'язання щодо жінок. І ми як організація дбаємо про те, щоб це в нас спрацьовувало на практиці. Ми регулярно аналізуємо гендерні тенденції в складі нашому серед співробітників, кому, що потрібно. І особливу увагу приділяємо питанням комунікації, профілюванню наших співробітників, щоб в кожного на роботі все було зручно для жінок і для чоловіків. А також ми знаємо, що якщо є якийсь гендерний дисбаланс, то ми намагаємося його усунути по ходу справи.

Хочу ще сказати про важливі питання, які виникали щодо участі жінок у мирних переговорах. Вивчення вказують, що рівень жінок покращує... рівень залучення жінок покращує шанс досягти мирного врегулювання. Вони беруть участь в кризових ситуаціях, переговорах, по Україні в тому числі. Але в них обмежено, і чоловіки входять до Тристоронньої контактної групи. Там є спецпредставник по Україні і є чотири робочі групи, які включають наших представників по моніторингу, і вони виступають координаторами, і одна з груп саме дбає про питання "Жінки, мир, безпека".

Ми відмічаємо все те, що ми спостерігаємо в наших звітах по всіх робочих групах. Таким чином, як ми казали, ми допомагаємо здобути того, щоб різний досвід роботи чоловіків та жінок було взято до уваги в певних конфліктних ситуаціях. Щоб побачити, як жінки можуть долучитись до миротворчих зусиль і які є надбання по результату цього. І це важливо. Ми знаємо по досвіду України і не тільки, що при конфліктах є страждання, насильство, і з цим непросто жити. Тільки жінок і відображення їх досвіду, їх потреб і рішень сприяє стійкому і тривалому миру.

Дякую ще раз за запрошення.

ГОЛОВУЮЧА. Дуже дякую вам за доповідь. Дякую, що представили зв'язок місії ОБСЄ саме з виконанням резолюції і наголосили на дійсно важливих і актуальних моментах.

Зараз я хочу запросити до слова Олену Суслову, голову правління громадської організації "Інформаційно-консультативний жіночий центр". Пані Олена, запрошую вас до слова.

СУСЛОВА О.І. Дякую, пані Неллі. Дякую вам, дякую всім народним депутатам комітету, дякую секретаріату за організацію такого необхідного заходу, такого своєчасного, якого ми всі, напевно, довго чекали.

Зважаючи на свій 13-річний досвід співпраці з парламентом, хочу зупинитися виключно на контрольній функції парламентів країн НАТО. Протягом багатьох років НАТО на рівні Рада євроатлантичного партнерства приймало і оновлювало політику імплементації Резолюції 1325 і Директиви 41 про інтеграцію гендерної перспективи в структуру командування НАТО.

2012 року Марі Скере була призначена першою Спеціальною представницею Генерального секретаря НАТО з питань жінок, миру і безпеки. Ця посада стала постійною 2014 року і в даний час її займає багатьом відомий посол Клер Хатчінсон.

Три тенденції характеризують сьогодні просування порядку денного "Жінки, мир, безпека" в рамках НАТО.

Перша – НАТО все більше наголошує на взаємозв'язку між інтеграцією гендерної перспективи всередині НАТО і так званими театрами втручання, тобто ззовні.

Друга – останні події відображають готовність рухатись далі і зосереджуватись не лише на жінках і дівчатах, а також розглядати гендерні стосунки і ролі ширше, в тому числі залучення чоловіків і хлопців.

Третє, і це для мене дуже важливо. Наголошується на необхідності посилення діалогу з громадянським суспільством. 2016 року колишня спецпредставниця НАТО з питань "Жінки, мир, безпека" Марріет Шуурман скликала консультативну групу НАТО від громадянського суспільства, що вперше зібрало представництва з усіх країн Альянсу, партнерів та місій. Ця група працює і зараз, я є членом цієї групи з 2017 року. Її очолює посол Клер Хатчінсон. З 29 країн НАТО 21 сьогодні мають національні плани дій.

Як реагують парламенти країн Альянсу на ефективність впровадження, які їх дії з цього приводу? Є чотири основні напрямки, в яких працюють парламенти країн. Я детальніше зупинюся лише на контрольній функції, але хочу сказати і про інші три.

Перше – це гендерно збалансоване керівництво парламенту. Друге – це законодавство і постанови, зокрема, теми, які є в центрі уваги парламенту. Третє – це контрольна функція. І четверте – це діалог з організаціями громадянського суспільства і міжнародна співпраця.

Що ж говориться про контрольну функцію? Є п'ять основних форм, які застосовуються. Перше – це пленарні дебати. В Естонії, наприклад, це відбувається періодично як частина оцінки щорічного звіту про зовнішню політику. У Нідерландах Палата представників внесла подання 2016 року з проханням до міністра оборони забезпечити повноцінну гендерну експертизу документів міністерства та його діяльності і полегшити участь жінок у всіх його секціях.

Засідання комітетів. Засідання комітетів також надають можливості для моніторингу і контролю. У трьох країнах вони використовуються для періодичного моніторингу, які відбуваються або після подання урядом звіту про впровадження до відповідного комітету, так, як в Чорногорії і Словенії, або як частина парламентського бюджетного циклу, коли запрошуються урядові відомства відповідальні за реалізацію порядку денного "Жінки, мир, безпека". Так відбувається в Канаді. В Канаді комітети закордонних справ та міжнародного розвитку, національної оборони спільно проводять експертизу витрат державних департаментів відповідальних за реалізацію цього порядку денного принаймні тричі на рік.

Третя форма – слухання. У Канаді Постійний комітет Палати громад з питань національної оборони провів серію слухань щодо порядку денного "Жінки, мир, безпека", під час яких заслухали посла Канади при НАТО, коменданта оборонного коледжу НАТО і директора Міжнародного центру оборонної політики в університеті Квінс.

Четверте – питання уряду. Вісім парламентів контролюють уряд, ставлячи запитання під час годин чи днів урядів. Парламентарі використовують питання для реагування на надзвичайні ситуації, поточні події та пріоритети, які виникають у процесі.

П'яте – це парламентські звіти. Парламенти складають та вивчають звіти про виконання порядку денного "Жінки, мир, безпека". Чотири парламенти підготували звіти з рекомендаціями щодо імплементації Резолюції 1325 і наступних резолюцій. Канада повідомляє про найширше використання цього наглядного механізму з публікацією декількох спеціальних звітів.

Реалізація подібних практик в Україні не лише сприятиме євроатлантичній інтеграції, а насамперед посилюватиме оборонну спроможність країни, її національну безпеку. І створення за принципом НАТО Центру гендерної компетентності сектору безпеки і оборони може

стати прекрасним прикладом співпраці Верховної Ради і органів виконавчої влади в Україні.

Дякую за увагу.

ГОЛОВУЮЧА. Дуже дякую, пані Олено, за такий змістовний і конкретний виступ, який дійсно розкладає по поличках весь цей процес. І я думаю, що в практичному досвіді ми його теж будемо використовувати.

Ми переходимо з вами, власне, до блоку підсумків і реалізації Національного плану дій з виконання Резолюції Ради Безпеки ООН 1325 "Жінки, мир, безпека". Власне, у нас ряд спікерів у цьому блоці. Я ще раз хочу нагадати про дотримання регламенту, зазначеного у програмі.

А зараз запрошую до слова заступницю міністра соціальної політики України з питань європейської інтеграції. Пані Ольга Ревук, прошу вас до слова.

РЕВУК О.М. Доброго дня, шановні колеги! Дякую вам, пані Неллі, за організацію даного круглого столу.

Що стосується Міністерства соціальної політики, то хотіла б з нашої сторони зазначити, що Резолюція Ради Безпеки ООН 1325 "Жінки, мир, безпека" вона підкреслює важливість забезпечення рівноправної і всебічної та активної участі жінок, запобігання та врегулювання конфліктів в підтримці та зміцненні миру та безпеки.

Розуміючи важливість і своєчасність прийняття даної резолюції, урядом України ще на початку 2016 року був прийнятий Національний план з виконання Резолюції Ради безпеки ООН. Тим самим на державному рівні було визнано необхідність активної участі жінок у подоланні, попередженні конфліктів у миробудівництві загалом. Україна стала першою державою, в якій такий план був розроблений під час воєнних дій. Розробка плану була в свій час ініційована громадськими організаціями та підтримана

Міністерством соціальної політики з врахуваннями при таких досить широких громадських обговореннях.

Минуло 4 роки вже з часу затвердження урядом національного плану дій. І для того, щоб оцінити перші результати міністерство спільно з Інститутом демографії та соціальних досліджень імені Птухи Національної академії наук було підготовлено та оприлюднено доповідь про стан його реалізації за підсумками 2016-2017 років.

В липні 2018 року була проведена вже проміжна оцінка національного плану дій, яку було підготовлено Офісом ООН "Жінки в Україні" за підтримки уряду Швеції.

У вересні цього ж року до національного плану дій було внесено зміни, передусім було розширено коло виконавців, посилено інституалізацію передбачену покращенню інфраструктурних та матеріально-технічних умов для служби жінок, посилено складову, яка стосується протидії сексуальному насильству пов'язаному з конфліктом.

З огляду на важливість набуття Україною такого першого свого досвіду було проведено ряд наукових досліджень та певних таких аналізів, зокрема за ініціативи і за підтримки міністерства соціальної політики було проведено 3 дослідження. Перше – мобілізація внутрішньо переміщених жінок проти домашнього та гендерно зумовленого насильства. Також оцінка проблем психологічної, соціально-економічної адаптації та інтеграції жінок з числа внутрішньо переміщених осіб у нові громади. І наразі триває фінальний етап соціологічного дослідження впливу збройної агресії Російської Федерації на жінок і дівчат, чоловіків та хлопців з урахуванням віку, інших соціальних ознак, зокрема ризиків гендерно зумовленого насильства, сексуального насильства, пов'язаних з конфліктом, доступу до правосуддя.

Мінсоцполітики за підтримки Координатора проектів ОБСЄ в Україні ініціювало розробку навчального посібника. У 2017 році було проведено шість таких адаптивних тренінгів. І в 2018 році ці посібники були

надруковані і передані до областей для розповсюдження для своїх працівників задля використання і вже практичної їх реалізації.

Впродовж реалізації Національного плану на період до 2020 року була проведена низка системних змін, зокрема, було скасовано заборону для жінок сержантського складу займати бойові посади у Збройних Силах України. Було прийнято Закон України про рівні права і можливості для жінок і чоловіків під час проходження військової служби в Збройних Силах України та інших військових формуваннях. Також було дозволено набір дівчат для навчання у військових та військово-морських ліцеях, проведено низку навчальних заходів для фахівців сектору безпеки і оборони, просвітницьких заходів для населення. Натомість рівень представництва жінок у міжнародних миротворчих операціях Збройних Сил України залишається досить низьким. На сьогоднішній момент лише 6,25 відсотків у складі національного персоналу за даними у березні 2020 року.

Відповідно до даних Головного управління персоналу Генерального штабу Збройних Сил України ситуація набагато краще. Нині у Збройних Силах України служить 29 тисяч 760 жінок, що в свою чергу, якщо порівняти з іншими роками: у 18-му – це було 25 тисяч, тобто там на 4500 вже більше. А якщо порівнювати з 2008 роком, то загалом такий стрибок є шаленим, тому що в 2008 році було всього-на-всього 1800 жінок.

Статус учасника бойових учасностей за участь в АТО/ООС надані 9136 військовослужбовцям-жінкам.

В рамках реалізації Національного плану Мінсоцполітики у співпраці з центральними органами виконавчої влади сектору безпеки та оборони було розроблено моніторингову картку щодо участі жінок у встановленні миру та запобігання конфлікту. Проте незалежно від всіх цих досягнень нам ще дуже багато чого треба зробити. І Міністерство соціальної політики, починаючи з 2020 року, вже розпочало розробку нового Національного плану дій по Резолюції Ради Безпеки ООН "Жінки, мир, безпека" до 25-го року включно, і ця розробка здійснюється з співпрацею з усіма центральними органами

виконавчої влади. Дуже широке громадське обговорення проведено. Проведено п'ять по кожній з цілей стратегічних таких доповідей, співпрацею з Міністерством внутрішніх справ. Також проведено величезну роботу з Уповноваженою з питань гендерної рівності, зі структурою ООН Жінки також. І також розробка національного плану дій ще при підтримці проекту відбувається і з багатьма іншими громадськими організаціями. По моїх даних, їх було аж 18.

Відмінність другого національного плану, який ми зараз розробляємо, від попереднього полягає в його орієнтованості на результат. Тому сама форма плану суттєво відрізняється від попередньої. План містить додатки з планом його моніторингу, формою звіту про його виконання, переліком нормативно-правових актів, які прямо чи опосередковано впливають на реалізацію резолюцію Ради Безпеки ООН.

Оцінювання ефективності національного плану буде здійснюватися на основі двох, трьох показників відповідно до стратегічних і оперативних цілей. І так основним інтегрованим показником, який буде свідчити про успішність даного документа в цілому, є місце України в індексі ООН і становища "Жінок, миру, безпеки". На сьогодні Україна посідає 105 місце із 167 країн світу.

У другому національному плані значно розширене коло цільових груп. Виконавцями плану є вже 35 різних суб'єктів, не буду їх перераховувати, немає на це ні часу, ні сенсу. І в ході підготовки також було проведено дев'ять окремих консультацій в дев'яти областях. Учасниками консультацій у нас так само були і громадські організації, активісти і журналісти по цих регіонах, а також була проведена низка стратегічних сесій щодо встановлення цілей і обговорення безпосередньо вже плану заходів по національному плану дій.

І на сьогоднішній момент, як би підсумовуючи, хотілося б зазначити, що розуміння впливу збройних конфліктів на жінок та дівчат і наявність ефективних організаційних механізмів, що гарантують їхній захист, та повну

участь жінок в мирному процесі може в значній мірі сприяти підтриманню і сприянню укріплення міжнародного миру та безпеки.

В мене все. Я намагалась коротко. Дякую за увагу.

ГОЛОВУЮЧА. Дуже дякую вам за доповідь і за представлення позиції Міністерства соціальної політики, адже дійсно це ключовий орган щодо координації, власне, реалізації плану дій і відповідно щодо узагальнення інформації про звітування. Тому дуже дякую, пані Ольга, вам за доповідь.

Але ми не закінчуємо блок урядовий, тому я рада надати слово Катерині Павліченко – заступниці міністра внутрішніх справ України. Запрошую.

ПАВЛІЧЕНКО К.В. Дуже дякую.

Доброго дня, шановні учасники та учасниці нашого сьогоднішнього круглого столі! Дуже коротко хотіла би зосередитися, зокрема, на тих досягненнях, які має на сьогоднішній день наше міністерство, Міністерство внутрішніх справ, стосовно виконання і, зокрема, реалізації національного плану дій 1325.

Перш за все хотіла би сказати, що Міністерство внутрішніх справ підтримує всі державні та міжнародні ідеї програми концепції, які допомагають та направлені на утвердження інституційного механізму з реалізації гендерної політики в секторі безпеки і оборони, які направлені на збільшення участі жінок у миротворчих процесах, а також у прийнятті управлінських рішень.

І стосовно Резолюції 1325 та національного плану дій виконання такої резолюції, то варто зазначити, що Міністерство внутрішніх справ є виконавцем 29 заходів такого національного плану, у 12 з яких Міністерство внутрішніх справ є головним виконавцем.

І одним із наших досягнень, досягнень нашого відомства, є те, що нашим міністерством одним із перших в державі було розроблено і

затверджено саме внутрішньовідомчий план заходів з реалізації гендерної політики і систему моніторингу та оцінки його виконання ще в 2019 році. Стосовно реалізації національного плану дій 1325 хотіла би зупинитися на кілька основних аспектів звернути вашу увагу.

По-перше, Міністерством внутрішніх справ було посолено інституційну спроможність з метою впровадження гендерно орієнтованого, можливо, що наскрізного підходу в діяльності відповідних підрозділів та центральних органів Міністерства внутрішніх справ. Були створені уповноважені підрозділи з дотриманням гендерної рівності Міністерством внутрішніх справ усіх центральних органів, що спрямовуються та координуються через Міністерство внутрішніх справ. Призначені уповноважені особи, вони ж є координаторами з питань забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків керівного складу не нижче заступника міністра і голови центрального органу виконавчої влади. Були введені також посади радників з гендерних питань, в тому числі і в наших навчальних закладах, і створена відповідна робоча група, склад якої нещодавно оновлений, відповідальних та контактних осіб з гендерних питань.

Окрім цього, нашим міністерством здійснюються відповідні заходи стосовно забезпечення належної підготовки та інформування наших працівників з метою підвищення рівня їх обізнаності та впровадження гендерного підходу в практичну діяльність наших підрозділів. Були розроблені лекційні матеріали, які на сьогоднішній день впроваджені, включені в щорічні плани службової підготовки поліцейських, військовослужбовців і в принципі всіх осіб рядового начальницького складу.

Також на нашому сайті Міністерства внутрішніх справ є розділ, який присвячений рівним правам та можливостям. Було проведено спільно з проектом "Гендерне бюджетування в Україні" ряд теоретико-практичних занять, які направлені, зокрема, на це питання. Спільно з іншими навчальними закладами, заклади вищої освіти Міністерства внутрішніх справ взяли участь у розробці методичних рекомендацій з провадження гендерного

компоненту навчальний процес закладів вищої освіти сектору безпеки і оборони. Була розроблена моніторингова карта впровадження гендерного компоненту в навчальний процес. На постійній основі проводяться інформаційні та просвітницькі заходи, які я не буду зараз перелічувати.

Також проведено відповідну роботу щодо вдосконалення ряду нормативно-правових актів з метою забезпечення рівних прав та можливостей жінок та чоловіків. І тут би я хотіла відмітити дійсно, що на сьогоднішній день в Міністерстві внутрішніх справ усунуто обмеження щодо участі жінок у миротворчих операціях, зокрема, відповідно до наказу Міністерства внутрішніх справ відбір кандидатів для участі у миротворчих операціях проводиться з дотриманням принципу рівних прав та можливостей жінок і чоловіків, і ми маємо вже досягнення відносно того, що наші працівники, працівниці, зокрема, жінки приймають участь у таких миротворчих операціях.

На сьогоднішній день Національною гвардією України затверджено механізм проведення службових розслідувань, визначено однією з підстав проведення таких службових розслідувань встановлення фактів недопущення дискримінації. Також недопущення сексуальних домагань на робочих місцях. І, що найважливіше, проведення таких досліджень здійснюється за участю, за обов'язковою участю представників уповноважених гендерних підрозділів. Відповідна робота ведеться і в інших центральних органах виконавчої влади. Окрім Національної гвардії, відповідно, і в інших органах... інших підрозділах, які координуються Міністерством внутрішніх справ.

Також я хотіла би зазначити, що проводиться... Міністерством внутрішніх справ проводиться ряд досліджень, що дозволяє нам вивчити поточну ситуацію в секторі безпеки і оборони з метою побудови інклюзивного підходу в нашій поточній роботі, це і гендерне оцінювання, яке на сьогоднішній день проводиться у Національній поліції і Державній службі з надзвичайних ситуацій.

Що важливо, нещодавно ми вже говорили також про це, і будемо досить скоро презентувати результати дослідження щодо розуміння маскулінності в секторі безпеки України, це перше дослідження, яке проводилося за підтримки Офісу ООН Жінки в Україні спільно з Міністерством внутрішніх справ, і також ще ряд інших досліджень, які вже були розпочаті, проводяться і найближчим часом також будуть завершені і результати цих досліджень будуть презентовані.

Тому насамкінець я хотіла би зазначити, що Резолюція Ради безпеки ООН 1325 "Жінки, мир, безпека" насправді є знаковим документом і ключовим джерелом ідейної підтримки для впровадження гендерної рівності в усьому світі, оскільки вона, по-перше, пов'язує саме досвід жінок у конфлікті із Програмою дій з питань міжнародного миру та безпеки. І я також хотіла би подякувати всім нашим працівникам. Працівникам Міністерства внутрішніх справ, зокрема підрозділам з дотриманням гендерної рівності, які, в принципі, працюють в нашому відомстві над досягненням тих завдань і цілей, які стоять перед нами стосовно виконання і реалізації національного плану дій 1325.

Дуже дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Дуже дякую вам, пані Катерина, за представлення позиції Міністерства внутрішніх справ.

Дійсно, ми не можемо, незважаючи на те, що є ще ряд системних проблем, але ми дійсно з впевненістю можемо говорити, що успіхи МВС в цьому напрямку можна оцінити як радикальні. Тому дякую вам за вашу роботу.

Я передаю слово полковнику, помічниці Голови Державної прикордонної служби України з гендерних питань. Хоменко Олеся, будь ласка, запрошую вас до слова.

ХОМЕНКО О. Доброго дня! Мене чути?

ГОЛОВУЮЧА. Так, чути.

ХОМЕНКО О. Доброго дня ще раз, учасники та учасниці круглого столу! В першу чергу від імені керівництва Державної прикордонної служби України висловлюю щиро вдячність і засвідчую свою повагу організаторам круглого столу та запрошеним представникам відомств в цьому заході.

В першу чергу хочу зазначити, що Державна прикордонна служба України в рамках виконання Національного плану дій з виконання Резолюції Ради безпеки ООН 1325 "Жінки, мир, безпека" на період до 2020 року та в межах своєї компетенції реалізувала усі визначені урядом завдання.

Протягом 5 років в межах виконання визначених планом завдань та реалізації гендерної політики у відомстві введено штатні посади: помічника Голови Державної прикордонної служби з гендерних питань, помічника ректора Національної академії Держприкордонслужби з гендерних питань, а також помічника начальника Головного центру підготовки особового складу з гендерних питань.

Крім цього створено структурний підрозділ, а саме сектор з питань гендерної рівності Департаменту персоналу Адміністрації Держприкордонслужби. Запроваджено інститут позаштатних помічників начальників регіональних управлінь та органів Держприкордонслужби з гендерних питань. Внесено до функціональних обов'язків керівників усіх рівнів обов'язки щодо забезпечення принципу рівних прав та можливостей жінок і чоловіків при проходженні служби.

За результатами проведеного аналізу нормативно-правових актів у Держприкордонслужби обмежень та перешкод для професійного і кар'єрного зростання жінок і чоловіків не виявлено.

В Держприкордонслужбі на постійній основі проводяться заходи для мотивації жінок будувати кар'єру та змінювати ставлення до ролі жінок в правоохоронному секторі безпеки і оборони України.

Станом на 1 січня 2020 року чисельність персоналу Держприкордонслужби складає 42 тисячі осіб, із них 11 тисяч є жінки, що складає 26 відсотків. В органах Держприкордонслужби офіцери-жінки обіймають 8 відсотків керівних посад.

Одним із ключових способів підтвердження мотивації жінок будувати кар'єру є реалізація пілотних проектів: "Нове обличчя кордону" та "Нове обличчя керівного складу", які впроваджуються в Держприкордонслужбі за підтримки посольства США в Україні та Міжнародної організації з міграції в Україні.

Адміністрація Держприкордонслужби постійно вивчає, аналізує та проводить необхідні заходи, які направлені на покращення інфраструктурних та матеріально-технічних умов служби жінок і чоловіків.

Національна академія Держприкордонслужби активно приймає участь в реалізації національного плану дій в межах компетенції. Гендерну тематику включено в навчальні програми та курси, які базуються на формуванні знань у сфері міжнародних стандартів недопущення дискримінацій та забезпечення рівних прав чоловіків і жінок. Загалом усього переопрацьовано 41 освітню програму, з них у 2020 році 15.

Інформаційний матеріал з питань забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків розміщується у випусках телепрограм "Кордон держави", "Периметр", в радіоефірах "Радіо Кордон", "Леді UA", на офіційному вебсайті Держприкордонслужби в розділі "Новини" та в тематичному розділі "Гендерна рівність".

На постійній основі проводяться інформаційно-просвітницькі заходи з персоналом відомства щодо забезпечення особистої та колективної безпеки населення на територіях, де відбуваються або відбувалися воєнні дії, навчання щодо заходів безпеки з урахуванням гендерних аспектів, питань протидії гендерно зумовленому насильству в умовах конфліктів та у постконфліктний період.

Крім того Державною прикордонною службою України відповідно до наданих повноважень з метою протидії торгівлі людьми здійснюються наступні заходи щодо інформування населення про методи і тактику дій, що застосовуються злочинцями у сфері торгівлі людьми, а саме підготовлено телесюжети, в електронних та друкованих ЗМІ опубліковано відповідні матеріали з даної тематики, інформаційні матеріали відповідного характеру розміщені в пунктах пропуску через державний кордон України на стендах, у вигляді буклетів. У пунктах пропуску через державний кордон під час виїзду з України з громадянами України та неповнолітніми проводяться співбесіди щодо небезпеки їх втягнення у протиправну діяльність за кордоном.

Завершуючи виступ хочу зазначити, що Держприкордонслужба продовжує роботу над впровадженням і реалізацією гендерної політики та готова виконувати всі завдання, які будуть покладені на наші відомства в наступному Національному плані дій. Також хочу побажати всім наснаги та невичерпної життєвої енергії.

Всім дякую за увагу.

ГОЛОС ІЗ ЗАЛУ. Пані Неллі, ми вас не чуємо.

ГОЛОВУЮЧА. Вибачте, будь ласка. Дякую.

Я дуже дякую вам за представлені позиції Державної прикордонної служби, і сподіваємося на потужні успіхи вашої структури якраз в рамках фемінізації всіх цих процесів.

А зараз я запросила до слова Сергія Білявця – доктора педагогічних наук, полковника, заступника ректора Національної академії Державної прикордонної служби України імені Богдана Хмельницького. Запрошую.

БІЛЯВЕЦЬ С.Я. Доброго дня, шановні організатори та гості круглого столу! В доповнення представника центрального апарату Державної прикордонної служби хочу також надати інформацію щодо діяльності

національної академії, а саме, так як ми являємося підрозділом сектору безпеки і оборони, щодо гендерної політики. Сьогодні, коли євроінтеграція виступає головним зовнішньополітичним пріоритетом, Україна прагне досягти гендерної рівності, що є життєво важливим для повноцінного розвитку суспільства в цілому по сектору безпеки і оборони України.

На сучасному етапі розвитку Національної академії Державної прикордонної служби України імені Богдана Хмельницького як єдиного прикордонного вишу, де здійснюється професійна підготовка охоронців кордону, активно інтегрується гендерний компонент на всіх етапах професійної реалізації охоронців кордону з урахуванням вимог резолюції Організації Об'єднаних Націй 1325 "Жінки, мир, безпека" щодо забезпечення рівних прав та можливостей всіх категорій персоналу.

Гендерне питання розглядається на інституційному рівні з активною співпрацею з організаторами громадського суспільства. Персонал прикордонного вишу бере активну участь у спільних заходах щодо інтегрування гендерних підходів в освітній процес вищої школи. Національна академія входить до десяти пілотних вищих закладів освіти сектору безпеки та оборони України, де інтегрується гендерна тематика в освітньому процесі в контексті виконання зобов'язань України стосовно резолюції ООН 1325 "Жінки, мир, безпека". П'ять науковців академії входять до складу авторського колективу методичних рекомендацій щодо інтегрування гендерного компоненту в освітній процес вищих освітніх закладів сектору безпеки і оборони України, використання яких спрямоване на впровадження державної політики, забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків та інтеграцію гендерних підходів у системі підготовки фахівців для сектору безпеки та оборони України.

Сьогодні національною академією створено всі умови розвитку особистісного потенціалу та недопущення дискримінації прав жінок та чоловіків. Наказом ректора академії призначено помічника ректора з гендерних питань, створено робочу групу з реалізації гендерної політики,

призначено 15 відповідальних осіб з гендерних питань на факультетах та структурних підрозділах академії. Впроваджується гендерно орієнтоване бюджетування, активно розвивається інститут Значну увагу приділено формуванню професійної гендерної компетентності усіх без виключення категорій персоналу. На засіданнях командування академії розглядаються питання щодо створення комфортних умов для гендерної ідентифікації. Жінки-військовослужбовці, призначені на керівні посади, беруть активну участь у прийнятті важливих рішень щодо життєдіяльності національної академії. Під час організації супроводу та забезпечення освітнього процесу за всіма напрямками підготовки фахівців враховано гендерну складову, та забезпечуються права щодо отримання вищої освіти військовослужбовцем та цивільних за всіма напрямками підготовки. Вперше в історії навчального закладу в цьому році поступили дівчата на факультет безпеки державного кордону, який завжди вважався суто чоловічим.

Національна академія активно співпрацює з міжнародними організаціями щодо опанування сучасних підходів інтегрування гендерного компоненту в освітній процес та їх практичного застосування при формуванні професійної гендерної компетентності персоналу офіцерів, слухачів, курсантів, працівників під час тренінгів і семінарів. Вперше в історії сектору безпеки та оборони України з 25 квітня 2018 року на базі національної академії проведено першу міжнародну науково-практичну конференцію на тему: "Реалізація гендерної політики на сучасному етапі розвитку суспільства: стан, проблеми, перспективи". З метою обговорення проблем всебічного забезпечення принципу рівних прав і можливостей жінок і чоловіків, а також імплементація резолюції ООН 1325 "Жінки, мир, безпека". У конференції взяли участь представники ООН, НАТО, ОБСЄ, Збройних сил Норвегії, Чорногорії, усіх правоохоронних органів України, а також провідних вищих військових правоохоронних та цивільних закладів України.

На жаль, у цьому році у зв'язку з COVID-19 другу Міжнародну практичну конференцію "Реалізація гендерної політики на сучасному етапі розвитку сектору безпеки та оборони України" ми провели відповідно у специфічному такому форматі. Але в той же час підготовлено збірник матеріалів учасників конференції, які можуть бути використані в освітньому процесі сектору безпеки та оборони України.

На кінець 2021 року на базі Національної академії заплановано проведення третьої міжнародної конференції гендерного спрямування. Роботу щодо її реалізації вже ми розпочали.

Гендерна проблематика також відображається в наукових доробках, дисертаціях, наукових дослідницьких роботах, підручниках, навчальних методичних посібниках, довідковій літературі. Із урахуванням того, що гендерна політика є частиною соціальної політики України, а гендерна рівність засадничим принципом реалізації усієї повноти прав людини, інтегрування гендеру в систему професійної підготовки всіх категорій Державної прикордонної служби України обумовлено потребами подальшого розвитку прикордонного відомства України загалом та формування належного рівня професійної гендерної компетентності персоналу зокрема, відповідно до міжнародних стандартів.

Сьогодні навчання гендеру повинно не просто озброювати охоронців кордону певною сумою знань і умінь, а і сприяти формуванню у них здатності створювати гендерно чутливе середовище. Тому ми розглядаємо гендерну компетентність як складову професійної компетентності персоналу.

В Національній академії ми створили спеціальне гендерно сприятливе середовище з метою формування гендерної ідеології на рівні свідомості. Постійно діюча тематика, тематична експозиція, рівні права та можливості, що розміщені в бібліотеці навчальної та наукової літератури академії, активно використовується під час проведення різноманітних заходів виховного впливу для подальших гендерних стереотипів і формування гендерної компетентності.

Гендерний компонент імплементовано в системі професійної підготовки відповідно національної академії. Але хочу зазначити, що співдоповідач, який з центрального апарату зазначив, що ми впроваджуємо їх в освітню діяльність, розроблено 42 навчальні курси, розроблено чотири навчальних курси з гендерних питань професійної підготовки. А також хочу зазначити, що ми цю роботу відповідно будемо продовжувати.

Шановні колеги, хочемо зазначити, що науковці національної академії спільно з Жіночим консультативним центром опрацьовано положення про Центр формування та розвиток гендерних компетенцій персоналу сектору безпеки і оборони України та розроблено кошторис його діяльності. Ми готові співпрацювати у цьому напрямку з метою реалізації державної політики, забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків та інтеграцію гендерних підходів в системі підготовки професійних компетентностей представників сектору безпеки і оборони України, в тому числі охоронців кордону.

Дякую за увагу. Готовий відповісти на запитання.

ГОЛОВУЮЧА. Дуже дякую вам за доповідь. Дійсно, чим раніше ми будемо впроваджувати і посилювати гендерний компонент в освіті, тим швидше у нас буде змінюватися як ставлення суспільства до цієї проблематики, так, власне, і сама ментальність нашого суспільства. Тому ще раз дуже дякую.

Далі готова запросити до слова першого заступника директора Координаційного центру з надання правової допомоги Оксану Василяку. Пані Оксано, запрошую вас до слова.

ВАСИЛЯКА О.М. *(Не чути)*

ГОЛОВУЮЧА. Пані Оксано, я перепрошую, але дуже поганий зв'язок. Можливо, мікрофон краще налаштувати, тому що дійсно дуже погано вас чути, на жаль. Давайте спробуємо ще раз.

ВАСИЛЯКА О.М. Зараз як чути?

ГОЛОВУЮЧА. Теж погано, на жаль. Можливо, десь переставити мікрофон ближче.

ВАСИЛЯКА О.М. *(Не чути)*

ГОЛОВУЮЧА. Ще раз, здається, стало краще.

ВАСИЛЯКА О.М. Зараз як мене чути?

ГОЛОВУЮЧА. Посередньо. Але давайте пробувати.

ВАСИЛЯКА О.М. *(Не чути)*

ГОЛОВУЮЧА. Пані Оксано, давайте, можливо, ми повернемося до вас після наступного виступу, щоб ви, можливо, переналаштували зв'язок. Добре? Дуже дякую. Давайте спробуємо.

Тоді я рада запросити заступницю голови Луганської обласної адміністрації Катерину Безгинську якраз щодо досвіду Луганської області у виконанні цієї резолюції. Запрошую вас до слова, пані Катерино.

БЕЗГИНСЬКА К.М. Доброго дня, шановні народні депутати, колеги, партнери! Дякую за можливість поділитися досвідом Луганської області щодо впровадження резолюції Ради безпеки ООН 1325.

На жаль, Луганщина і досі потерпає від збройної агресії, тому засади резолюції 1325 для нас дуже актуальні. Згідно з даними гендерного паспорту Луганської області 54 відсотки населення, яке підконтрольне Україні, є жінками. Серед внутрішньо переміщених осіб також більшість складають жінки – це 60 відсотків. 18 з них, відсотків, - це учасники АТО/ООС. І ця цифра, на жаль, постійно збільшується.

У 2016 році нами було затверджено перший регіональний план з виконання резолюції, це абсолютно такий живий дієвий документ, в який вже двічі ми вносили зміни, виходячи із практичного досвіду його реалізації.

У 2019 році ми провели три незалежні моніторинги трьома неурядовими організаціями. За підсумками цього моніторингу у березні поточного року обласна державна адміністрація внесла зміни до регіонального плану з урахуванням пропозицій громадськості.

Місцеві органи влади наші також активно долучаються до впровадження цієї резолюції. За підтримки структури ООН Жінки та її партнерів у наших шести громадах були затверджені місцеві плани дій з реалізації цієї резолюції.

На національному рівні, ми знаємо, на сьогодні ведеться активна діяльність з розробки нового національного плану дій. Експерти Луганської області також долучилися. Зокрема, наші фахівці взяли участь у шести стратегічних сесіях та окремі регіональні консультації, під час яких розглядалися засади проекту нового національного плану дій.

Протягом 20-го року експерти та фахівці Луганщини також неодноразово долучались до консультацій, обговорень та зустрічі з експертами національного і міжнародних рівнів щодо розуміння та шляхів подолання явища сексуального насильства в умовах конфлікту. З метою запобігання сексуальному насильству, пов'язаному із збройним конфліктом, в 17-му році наше місто Рубіжне першим в Україні долучилося до глобальної ініціативи "Безпечні міста та безпечні публічні простори", що впроваджуються структурою ООН Жінки. Рубіжне стало 36 містом в світі,

що доєдналося до цієї ініціативи. У рамках проекту вже проведено аудит безпеки міста. Створено мапу небезпечних місць. У травні цього року ми затвердили міську цільову програму "Рубіжне – безпечне місто" на період до 22-го року, аналогів яких немає в Україні. Загальний обсяг фінансування програми складає майже 5 мільйонів гривень.

Перевізники цього міста об'єдналися задля безпеки жінок і дівчаток. Відтепер у місті Рубіжне низка таксі та автобусів працюють із наліпками "Транспорт, безпечний для жінок та дівчат". Водії розширили своє розуміння сексуального насильства в громадських просторах та отримали детальні рекомендації, як реагувати, якщо вони стали свідками таких насильницьких дій, у тому числі сексуальних домагань щодо жінок та дівчаток.

Наразі наші два міста (Золоте, яке знаходиться на лінії розмежування, і селище міського типу Новоайдар) також долучилися до цієї ініціативи "Безпечне місто", створено відповідні робочі групи. Ми проводимо на сьогодні аудити безпеки, ведемо роботу щодо розробки і затвердження цільових програм в цих містах.

Також у нас іще у 18-му році в області була створена коаліція "Луганщина. Жінки. Мир. Безпека", до складу якої увійшли представники органів державної влади, місцевого самоврядування, об'єднаних територіальних громад і, що саме важливо, громадських організацій, у тому числі із сільської місцевості та населених пунктів, які розташовані у нас на лінії розмежування.

У рамках роботи цієї коаліції було реалізовано вже два проекти – це "Жінка-захисниця" та "Луганський обласний гендерний ресурсний центр". Членами коаліції проведена низка навчальних тренінгів, семінарів для журналістів, представників органів державної влади, ДСНС, громадських активістів. У рамках затвердженого комунікаційного плану ми провели флешмоб, форум з обміну практичним досвідом об'єднаних територіальних громад у питаннях саме впровадження резолюції безпеки ООН 1325. Також

провели фотоконкурс та конкурс серед блогерів і журналістів за темою: "Жінки та чоловіки, долаючи стереотипи".

Досвід Луганщини щодо виконання резолюції Ради безпеки 1325 в минулому році ми презентували на міжнародній конференції в місті Тбілісі, також представники Луганщини взяли участь у двох інформаційних візитах із обміну досвідом щодо імплементації, це в Грузії і Литві. Питання безпеки жінок нерозривно пов'язано з таким явищем, як домашнє та гендерно обумовлене насильство. За підсумками дев'яти місяців 20-го року із загальної кількості офіційних звернень, які звернулися з приводу вчинення домашнього насильства, 78 відсотків у нас надійшло від жінок.

З метою надання підтримки жінкам, чоловікам та дітям, які постраждали від насильства, в області працюють, ну, наступні спеціалізовані служби підтримки постраждалих. Це десять мобільних бригад соціально-психологічної допомоги, у цьому році ми відкрили кризовий притулок для жінок із дітьми, які постраждали від домашнього насильства і насильства за ознакою статі, п'ять кабінетів невідкладної анонімної медико-психологічної допомоги на базі гінекологічних відділень місцевих лікарень. Важливо, що в цих кабінетах наявні гінекологічні крісла-трансформери для огляду жінок з інвалідністю. Крім того працює у нас регіональна гаряча лінія з питань запобігання та протидії домашньому і гендерно обумовленому насильству та дискримінації за ознакою статі.

Закінчуючи свій виступ, хотіла б зазначити, що наша мета — це відновлення довгоочікуваного миру на Луганщині. Ми націлені і надалі працювати задля практичного втілення засад резолюції Ради безпеки ООН 1325. І після затвердження нового національного плану ми обов'язково приймемо свій новий регіональний план, який будемо реалізовувати спільно зі своїми партнерами. Резолюція 1325 є одним із дієвих інструментів миротворення і залучення потенціалу жінок до процесу відновлення, який ми і надалі будемо використовувати в своїй практиці.

Дякую за увагу.

ГОЛОВУЮЧА. Дуже дякую вам, пані Катерино, за таку змістовну доповідь. І дійсно Луганська область завжди залишається в центрі уваги нашого комітету. Тому сподіваюся на подальшу плідну співпрацю. Ще раз дякую.

БЕЗГИНСЬКА К.М. Дякуємо вам. Дякуємо.

ГОЛОВУЮЧА. Пані Оксано, ви готові до нас повернутися?

ВАСИЛЯКА О.М. Так. Доброго дня ще раз. Мене чутно?

ГОЛОВУЮЧА. Да, тепер чутно. Дуже дякую.

ВАСИЛЯКА О.М. Тоді користуючись нагодою, я також хочу подякувати організаторам цього заходу за можливість висловитися. Насправді питання, які сьогодні піднімалися, є надзвичайно важливими. І система безоплатної правової допомоги так само залучена і до виконання національного плану дій з виконання резолюції нацбезпеки ООН 1325 "Жінки, мир, безпека" і щодо проведення заходів в рамках надання правової допомоги жінкам, які постраждали від насильства та гендерно зумовленої дискримінації, і з питань проведення навчань і підвищення кваліфікації, а також експертних зустрічей, обговорень відповідної тематики. І хочу відмити, що всередині самої системи безоплатної правової допомоги ми так само є піонерами, оскільки маємо свою стратегію і гендерну стратегію, відповідний план заходів, і ці заходи ми використовуємо повністю у всій системі безоплатної правової допомоги.

І користуючись нагодою, хочу трошечки більш детально зупинитися про ті заходи, які ми впроваджуємо в рамках національного плану заходів. Це, зокрема, забезпечення надання безоплатної правової допомоги суб'єктам

права, визначеним Законом "Про безоплатну правову допомогу". І хочу відмітити, що понад 61 відсоток людей, які до нас звертаються, це є саме жінки. І, от наприклад, за дев'ять місяців 20-го року до нас звернулися 411 тисяч людей. З них, як я вже сказала, понад 60 відсотків – це жінки, які звертаються з найбільш актуальних питань, в тому числі питань застосування до них домашнього насильства, інших форм дискримінації.

Також задля надання безоплатної правової допомоги внутрішньо переміщеним особам та особам, які перетинають лінію розмежування в межах Донецької області, працівниками в рамках дистанційних пунктів доступу до безоплатної правової допомоги забезпечується надання первинної правової допомоги людям, які перетинають КППВ на станціях "Новотроїцьке" та "Мар'їнка", а також в населеному пункті Станиця Луганська Луганської області. У нас Станичне луганське бюро правової допомоги, яке розташоване в безпосередній близькості до КППВ "Станиця Луганська", яке в свою чергу так само систематично забезпечує надання безоплатної первинної правової допомоги, а саме консультації, роз'яснення з правових питань людям, що звертаються, а також забезпечує доступ до безоплатної вторинної правової допомоги шляхом вже з допомогою складання процесуальних документів та документів для представлення інтересів в суді.

Дуже хочу зазначити, що завдяки тим заходам, які ми реалізуємо, ми маємо можливість збирати проблемні питання і коротко хотілося зупинитися на них, що, до прикладу, серед тих мешканців Донецької та Луганської областей, які зверталися до нас і отримали безоплатну правову допомогу, основні питання, з якими звертаються такі жінки, це виховання дітей та відвідування роботи через відсутність дошкільних та загальноосвітніх навчальних закладів, а, зокрема, це стосується дистанційного навчання, це економічна залежність жінок від чоловіків, до прикладу, страх втратити місця проживання. І найпоширенішим питанням це є сплата аліментів. І я хочу поділитися, що у нас є надзвичайно велика кількість кейсів, коли за

допомогою фахівців центрів ми відстоювали права жінок на стягнення неустойки по встановленим аліментам.

Крім того в рамках нашої роботи і в тому числі в рамках заходів, які передбачені національним планом дій з виконання Резолюції 1325, ми проводимо низку навчальних заходів. Ми маємо онлайн дистанційні курси навчання щодо дискримінації, щодо застосування насильства відносно жінок, щодо гендерно обумовленого насильства. Ми постійно підвищуємо кваліфікацію юристів та адвокатів і розвиваємо їх хард та софт навички з відповідної тематики. І, як я вже говорила, проводимо низку, скажімо так, дискусійних заходів за участю абсолютно всіх стейкхолдерів та представників, які залучені до відповідної тематики. Я не буду перелічувати всі ці заходи, але про кожний з них, а також про наші плани в цій сфері можна дізнатися на нашому сайті і на сайті наших правових клубів "Правокатор".

Тому від себе особисто, від системи безоплатної правової допомоги хочу ще раз наголосити на важливості проведення цих заходів, і нами подавалися відповідні пропозиції до проекту наступного плану заходів. І ми дуже сподіваємося, що вони будуть враховані і система безоплатної правової допомоги буде продовжувати активно долучатися до виконання цих заходів і до розвитку цих питань в майбутньому.

Ще раз хочу подякувати за можливість взяти участь у цьому заході. Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Пані Оксано, дуже дякую вам за доповідь. Рада, що ми змогли її почути. І дійсно та робота, яку ви робите, є дуже важливою і актуальною в межах України.

А зараз я хочу, щоб ми повернулися до Донецької області, яка теж стоїть в центрі уваги нашого комітету, і відповідно запросити до слова начальницю Управління сім'ї, молоді та масових заходів, патріотичного

виховання Донецької обласної державної адміністрації. Лілія Золкіна, будь ласка, запрошую.

ЗОЛКІНА Л.І. Шановні колеги та колежанки, дозвольте мені декілька напрямів реалізації політики щодо виконання національного плану висловити.

По-перше, розпорядженням голови облдержадміністрації в 2016 році була прийнята комплексна соціальна програма "Молодь і сім'я Донеччини 2016-2020 років", до якої включено окремий розділ з виконання розпорядження Кабінету Міністрів України про затвердження Національного плану дій з виконання Резолюції Ради безпеки ООН 1325 "Жінки, мир, безпека". В усіх містах, районах та ОТГ були прийняті аналогічні заходи. Зараз проводиться організаційна робота щодо створення нової програми і нових заходів. І в цій роботі ми також залучаємо міжнародні організації, які працюють в цьому напрямку. Координацію діяльності забезпечує в області, в тому числі і на цьому напрямку, регіональна рада з питань сім'ї, гендерної рівності, демографічного розвитку, запобігання та протидії домашньому насильству та протидії торгівлі людьми. До складу регіональної ради увійшли громадські організації, в цьому році два питання були розглянуті стосовно реалізації національного плану. Проводяться робочі зустрічі з міжнародними та національними експертами щодо реалізації національного плану дій, за що ми їм дякуємо, тому що всі висновки цих експертних висновків потім реалізуються в наших громадах.

На замовлення міжнародної організації ООН Жінки було проведено та презентовано дослідження "Базове опитування з питань громадянського сприйняття та ставлення до гендерно зумовленого насильства". Також на замовлення міжнародної організації ПРООН, Дитячого фонду ООН (ЮНІСЕФ) та Міжнародної організації з міграції проведено дослідження "Індекс соціальної згуртованості та примирення".

Чому я сказала про ці два дослідження. Тому що ці дослідження не тільки були презентовані в Донецькій області, але і розроблені заходи на такі критичні точки, які були виявлені в цих дослідженнях.

На рівні прийняття рішень хочу привести статистичні дані співвідношення чоловіки-жінки в контексті гендерної політики. Станом на 1 липня 2019 року в апараті та структурних підрозділах облдержадміністрації працює 191 чоловік та 594 жінки. Обіймають керівні посади із них 31 відсоток жінок. В райдержадміністраціях працюють 155 чоловіків та 1193 жінки. Ви бачите, який перебіс іде в цьому напрямку. З них керівні посади обіймають 40 відсотків чоловіків та 31 відсоток жінок відповідно. І загальне співвідношення чоловіків та жінок серед керівників облдержадміністрації та райдержадміністрації: 56 відсотків проти 25,8 відсотків. З 13 об'єднаних територіальних громадах в області дві очолюють жінки.

Щороку проводиться обласний конкурс визначення програм, проектів, розроблених інститутами громадянського суспільства, для виконання яких надається фінансова підтримка з обласного бюджету у розмірі 300 тисяч. І переможцями стали 11 проектів п'яти громадських організацій. Із них три проекти направлені на реалізацію національного плану дій.

Вжиті заходи і для підписання та виконання до Декларації Організації Об'єднаних Націй про безпеку шкіл. У Донецькій області продовжується пілотування концепції "Безпечна і дружня до дитини школа". Сім пілотних закладів освіти розробили та впроваджують власні моделі безпечної школи з метою забезпечення всіх необхідних умов для навчання, успішної соціалізації і гармонійного розвитку.

Ви розумієте, що для Донецької області дуже важно, щоби діти, населення знали мінну безпеку. І зараз військові разом зі співробітниками облдержадміністрацій та міжнародними організаціями проводять велику роботу по роз'яснювальній інформації з цих питань.

Згідно резолюції включені до навчальних планів, планів підвищення кваліфікації та проведення регулярних та обов'язкових навчань для

військовослужбовців, працівників органів системи МВС питання виконання резолюції, організовані навчальні тренінги поліцейської мережі з протидії домашньому насильству. Там були обучені 60 осіб в місті Маріуполі, і крім того за підтримки міжнародної організації ООН Жінки пройшли навчання на спеціалізованих тренінгах керівники відділів поліції Головного управління Національної поліції в Донецькій області. Це для нас було дуже важливо, що самі керівники поліції міст та районів були присутні на цих навчаннях.

Також хотіла би сказати, що керівники структурних підрозділів облдержадміністрації, виконавчих органів теж пройшли навчання. Для підвищення рівня правової обізнаності громадян, які переміщені з тимчасової території, на сайтах міст та районів розміщуються правові інформаційні матеріали, а саме інформація про механізм процедури, за допомогою яких громадськість може представляти свої інтереси і також знати про всі питання.

Хотілось би сказати, що в області проводяться заходи з інформаційно-роз'яснювальної роботи з питань попередження гендерно обумовленого насильства, велика кількість інформаційних матеріалів, які надані міжнародними організаціями, розміщуються на інформаційних стендах контрольно-пропускних пунктів, що для нас це дуже важливо, щоб населення з того боку знали про всі не тільки послуги, які надаються на Україні, а і де вони можуть отримати консультацію та інформацію.

В межах реалізації проекту реформи децентралізації та правоохоронної діяльності інформаційні підходи гендерної рівності та розширення прав та можливостей жінок України, які реалізуються міжнародною організацією ООН Жінки, для 30 представників засобів масової інформації організовані та проведені навчальні тренінги щодо подолання гендерних стереотипів та культури миру. Тому в нас і на донецькому телебаченні, і в місцевих засобах масової інформації є окремі рубрики з цих питань. Також хотілось би сказати, що в рамках реалізації проект ООН Жінки "Розбудова демократичного, мирного та гендерно рівноправного суспільства в Україні" в

громадах проводяться робочі зустрічі, спеціальні тренінги на основі методичних рекомендацій Міністерства фінансів України щодо впровадження та використання гендерно чутливого підходу до бюджетного процесу, забезпечення збільшення базових знань щодо гендерного відповідного планування. Після первинного набору тренінгів були створені робочі групи з питань гендерного планування та бюджетування, що особливо зараз дуже цінно.

Проведені також навчальні семінари і тренінги з посиленням ефективності міжсекторального реагування для відповідальних осіб на місцевому рівні. Визначені координатори з питань забезпечення рівних прав та можливостей, запобігання та протидії домашньому насильству та насильству за ознакою статі. Забезпечено оцінку потреб у навчанні спеціалістів.

У 2019 році проведено дослідження "Правова допомога" у Донецькій та Луганській областях, в якому зазначено необхідність збільшення точок доступу до правової допомоги та забезпечення їх функціонування у співпраці з інститутами громадського суспільства. 17 таких центрів, бюро безоплатної вторинної правової допомоги створені в Донецькій області, як для населення, так і для внутрішньо переміщених осіб. На цей час створена та діє в Донецькій області розгалужена системна мережа спеціалізованих закладів, які надають допомогу населенню, яке постраждало від домашнього насилля. Я не буду перераховувати їх, їх уже доволі багато. Але до кінця року ми плануємо відкрити один притулок у місті Мирнограді, також три денних центри для осіб, які постраждали від домашнього насилля, за підтримкою міжнародних організацій. Це дуже важливо для того, щоби в області була створена мережа спеціалізованих закладів.

Також в рамках реалізації проекту "Побудова демократичного мирного та гендерного рівноправного суспільства в Україні" міжнародною організацією ООН Жінки забезпечені просвітницькі заходи серед жінок та дівчат, чоловіків та хлопчиків, активісти громад беруть участь у регіональних

консультаціях, визначають потреби громад. Підготовлено 40 гендерно чутливих рекомендацій, які розроблені жінками на місцевих... для місцевих політик. Це дуже важливо, особливо коли вони отримали грант на реалізацію потреб громад.

І наприкінці свого виступу, я можу говорити ще дуже багато, мені хотілося би подякувати міжнародним організаціям, які практично з нами працюють по всім напрямкам виконання резолюції, по всім напрямкам. Вони працюють не тільки в сенсі надання допомоги методичної, але і багато коштів виділяється на створення мережі спеціалізованих закладів, на інформаційно-просвітницьку літературу, яка разом з органами виконавчої влади розповсюджується і проводиться ця робота. А тому дуже велика вдячність Міністерству соціальної політики, яке також заключає такі угоди з міжнародними організаціями, і ці проекти реалізуються в тому числі і в Донецькій області.

Дякую за увагу.

ГОЛОВУЮЧА. Дуже дякую вам за таку змістовну доповідь, комплексну, з різними напрямками. Ще раз дякую.

Хочу запросити до слова Наталію Карбовську – директорку зі стратегічного розвитку "Українського жіночого фонду", яка розповість нам про досвід регіональних коаліцій саме в контексті виконання резолюції Радбезу ООН.

КАРБОВСЬКА Н.В. Дуже дякую, пані Неллі.

Доброго дня, шановні учасники і учасниці! Рада взяти участь у сьогоднішньому круглому столі. Ну, очевидно, що дуже важливо мати затверджений державний план, адже це демонстрація політичної волі держави і уваги до питань прав жінок, безпеки жінок і їхньої участі у процесах прийняття рішень загалом і, зокрема, процесах миробудування.

І також про це сьогодні говорили, що численні дослідження, і українські, і міжнародні, і аналітика свідчать про те, що питання прав жінок і гендерної рівності, це насправді питання національної безпеки. Проте, як і з будь-яким іншим державним документом, державним планом або політикою, не менш важливо, ніж факт наявності цього плану, не менш важливо, як він впроваджується. І от саме на впровадженні на місцевому рівні про так звану локалізацію я хотіла би сьогодні розказати.

"Український жіночий фонд" у партнерстві з Інформаційно-консультативним жіночим центром і Центром сприяння рівності з Литви за підтримки Європейського Союзу вже майже 3 роки працюють у п'яти пілотних областях саме над локалізацією. За цей час ми розробили і протестували на практиці в п'яти регіонах так звану модель локалізації, яка базується саме на співпраці з жіночим рухом, з феміністичним рухом, з організаціями громадянського суспільства, з урядом, з засобами масової інформації і тими організаціями і людьми, від яких, власне, залежить впровадження на місцях планів 1325.

Ця модель включає навчання, вона є комплексною, і ми на цьому наголошуємо, що дуже важливо, щоб, власне, це все працювало в комплексі. Ця модель вже включає навчання громадських організацій, державних службовців, засобів масової інформації, об'єднання їх в коаліції. І я дуже рада, що сьогодні пані Катерина з Луганської області говорила про коаліцію, про її роботу, це, власне, приклад однієї з таких коаліцій. Також ця модель включає аналіз ефективності планів і їх відповідності потребам цільових груп і особливостям регіону, а також моніторинг впровадження цих планів на постійній основі.

Безумовно, ще один компонент локалізації – це адвокація змін у планах, і про це теж сьогодні говорили на досвіді Луганської області. І, безумовно, дуже важлива адвокація фінансування для планів. Також участь громадських організацій у реалізації місцевих планів, і дуже важливий і ще один компонент, власне, нашої моделі локалізації – це комунікації.

От на комунікації я хотіла би окремо зупинитися, тому що, ну, взагалі тема прав жінок, гендерної рівності, вона досить сенситивна, і в Україні, і в інших країнах існує багато упереджень і ще стереотипів щодо цього, а тим більше, тема "Жінки, мир, безпека". І ми, і я впевнена, учасники і учасниці круглого столу багато стикалися часто з нерозумінням і серед тих, хто мають виконувати плани і на національному рівні, і на місцевих рівнях, серед тих, хто має приймати рішення щодо фінансування планів, серед громадських організацій і взагалі широкої громадськості. Тут, знаєте, можна говорити про навіть такі, ну, смішні, але, на жаль, це не дуже смішні випадки, коли під 1325 розуміють, думають, що це час або це номер аудиторії, де має проходити тренінг. І аж до того, що дуже часто існує нерозуміння того, про що говорив пан Ерік Сведаль посол Норвегії, про те, що тема "Жінки, мир, безпека" – це не тільки питання жінок, насправді, це питання важливе для всього суспільства.

Тому розробка і впровадження саме комунікаційної стратегії і для національного плану дій, і для місцевих планів з нашого досвіду є вкрай важливим. Такі стратегії нами розроблено і реалізовано в п'яти областях. Вони дуже детальні і дуже стратегічні, з визначенням цільових аудиторій і розробленими повідомленнями для них.

Зараз ми є на етапі фіналізації нового національного плану дій. І дуже приємно, що громадські організації, рух взагалі долучений до консультацій і на національному, і на регіональному рівні. І я б хотіла наголосити, що вже зараз дуже важливо говорити про те, як новий план буде впроваджуватися на місцях, якими будуть регіональні плани, чи будуть вони копіями національного і з активностями, які не завжди відповідають реальним потребам і реальній ситуації, і з нульовими бюджетами від держави, чи це будуть плани реальні і ті, які справді спираються на потреби регіону, а також як ми будемо з вами комунікувати тему 1325.

І "Український жіночий фонд", і наші партнерські організації, а також, я впевнена, і інші організації, які сьогодні присутні на цьому

круглому столі, ми маємо розроблені і протестовані методології щодо цього і готові їх разом з вами зі всіма впроваджувати.

Дуже дякую вам за увагу.

ГОЛОВУЮЧА. Дуже дякую вам за доповідь.

Дійсно, локальний рівень, він є надзвичайно важливим, бо ми розуміємо, що б не запроваджували органи центральної гілки влади виконавчої, в тому числі і парламент, якщо не буде радикальної реалізації цього процесу на місцевому рівні, то дійсно процес не почне робитися.

Зараз я хочу запросити до слова голову Моніторингової місії ООН з прав людини в Україні пані Матільду Богнер. Дякую, запрошую до слова.

БОГНЕР М. Дуже дякую, дуже рада сьогодні приєднатися до такого важливого заходу, до такої важливої теми.

Наша місія приділяє увагу сексуальному насильству через конфлікт з самого початку, як конфлікт розпочався в країні. В лютому 2017 ми проглядали тематичний звіт по цьому питанню. По моніторингу ми бачимо, що більшість випадків конфлікту... пов'язаного насильства сексуального з'являється в контексті озброєних груп, озброєних сил. Також були випадки сексуального насильства проти дівчат та жінок в містах перетинання контактної лінії. Можна сказати, що наявність українських Збройних Сил і озброєних груп в населених пунктах також підвищує ризик сексуального насильства проти громадських осіб.

Наша місія задокументувала 38 випадків сексуального насильства через конфлікт проти жінок і чоловіків, і це було сексуальне зґвалтування, наприклад. Ці цифри не включають випадки, де жертви були побиті або їх геніталії підвергали впливу електричного струму або інших катувань. Ми зафіксували також десятки таких випадків по обидві сторони контактної лінії. З цих 38 випадків, про які я казала, 26 сталися з 2014 по 2016 рік, 12

було з 17-го по 18-й роки, і в 2019-2020 ми тільки зафіксували випадки, які ще, в принципі, були в минулі роки.

Насильство проти жінок та дівчат у контексті конфлікту залишається тим, про що недосповідують. І ми бачимо, що немає ефективної системи розслідування випадків, про які було сповіщено. Ми бачимо, що є безкарність тих, хто це чинив, і немає програми, яка забезпечить гарантії для батьків постраждалих.

У жовтні 2016 року в Мар'їнці жінка була сама вдома, два солдати увірвалися, почали її торкатися, зірвали з неї одяг. Вона опір чинила. Один вдарив її металевою палкою в обличчя, вона втекла до іншої кімнати, покликала поліцію і зв'язалася з командиром військового підрозділу. Коли поліція їх допитувала, то вони сказали, що цей інцидент був через її провину. Потім поліція проводила розслідування і закрила цю справу, тому що не було достатньо доказів. У вересня 2017 року представник Національної поліції зв'язався з нашою місією, сказав, що вони хочуть розслідувати цей випадок. Однак, наскільки ми знаємо, поліція не звернулася до постраждалої з тих пір.

В питанні, щоб допомогти у розв'язанні таких питань, наша місія з ООН Жінки посприяли створенню національної стратегії з запобігання і протидії сексуальному насильству в країні через конфлікт. Я думаю, що головні аспекти цієї стратегії будуть включені в новий національний план дій щодо Резолюції 1325. Наскільки я розумію, цей план дій проходить останній етап підготовки на рівні Мінсоцполу. Зв'язок між стратегією та планом дій дуже важливий.

Щодо парламенту України, ми хочемо побачити проект Закону, який пройде друге читання, який включає запропоновані зміни щодо соціального насильства на конфліктних територіях. Є зобов'язання України щодо реалізації Резолюції 1325, ми це визнаємо.

На цьому поки все. Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Дуже дякую, пані Матільда, вам за доповідь.

І, дійсно, робота місії ООН з прав людини в Україні є для нас дуже важливою, і ту інформацію, яку ви збираєте і надаєте, вона вся в подальшому може бути покладена, власне, і в концепцію перехідного правосуддя, і те, що стосується принципів документування тих злочинів, які пов'язані зі збройним конфліктом. Тому ще раз дякую.

І ми продовжуємо, власне, тему сексуального насильства, пов'язаного з конфліктом. Тому хочу запросити до слова Юлію Аносову – юристку громадської організації "Ла Страда-Україна". І перед тим, як надати слово, хочу зазначити, що це остання доповідь у нас в рамках по заходу. Далі у нас буде відбуватися обговорення. Можливо, у когось є коментарі, ремарки, і хто ще хотів би виступити додатково, тому відповідно можете написати мені у чат, щоб ми вже надалі надавали слово. Дякую.

І запрошую до слова пані Юлію.

АНОСОВА Ю. Доброго дня, шановні учасники круглого столу! У своєму виступі я хочу торкнутися питання запобігання та протидії сексуальному насильству, зокрема сексуальному насильству, пов'язаному з конфліктом в Україні в контексті реалізації національного плану дій 1325.

В першу чергу я зазначу щодо змін законодавства. Як ви знаєте, в 2019 році набули чинності зміни до Кримінального кодексу України, якими було запроваджено нові положення і внесені зміни до старих, вже існуючих, положень щодо злочинів за ознакою статі. Зокрема, було розширено визначення сексуального насильства, запроваджено новий стандарт добровільної згоди, який прийшов на зміну стандарту застосування насильства. Це є дуже позитивними змінами.

Разом з тим залишаються ще прогалини. І, зокрема, це стосується можливості реалізації нових запроваджених положень. Наприклад, таке положення, як каліцтво статевих органів, не може бути застосовано на практиці через відсутність підзаконного нормативного регулювання, зокрема

порядку проведення судово-медичної експертизи для визначення цього виду порушення. Також не було запроваджено до Кримінального кодексу таких діянь, як сталкінг та сексуальні домагання, що, власне, передбачено Стамбульською конвенцією.

Також я відмічу, що в законодавстві України наразі відсутні положення, які дозволяють переслідувати сексуальне насильство, пов'язане з конфліктом, як міжнародні злочини. І це призводить до того, що такі злочини, якщо і переслідуються, то як звичайні злочини. І відповідно покарання за ці злочини не відповідає міжнародним стандартам і принципам пропорційності. Крім того, звертаю увагу на те, що сексуальне насильство як злочин, як загальнокримінальний злочин є злочином приватного обвинувачення, що означає, що якщо особа не заявляє про цей злочин, він не буде розслідуватися.

Також зазначу про інший аспект, а саме: навчання державних службовців з питань сексуального насильства і сексуального насильства, пов'язаного з конфліктом. Так, в 2019-2020 році громадська організація "Ла Страда – Україна" у співпраці з Національною школою суддів розробила та впроваджує курс "Особливості впровадження щодо злочинів, вчинених за ознакою статі". І окремим модулем цього курсу йде модуль щодо особливостей впровадження щодо злочинів сексуального насильства, пов'язаного з конфліктом.

Ще один аспект – це надання послуг постраждалим від сексуального насильства. Я не буду зазначати, що в цій сфері взагалі є досить багато проблем, зокрема щодо навчання спеціалістів, роботи відповідних спеціалізованих служб щодо реабілітації та реінтеграції постраждалих. Зазначу тільки про те, що в 2016-2018 роках за підтримки Фонду народонаселення ООН було створено близько 20 центрів невідкладної медичної допомоги, які надають медичну допомогу постраждалим, у тому числі від сексуального насильства, також вони забезпечують психологічну допомогу і можуть перенаправити до відповідних служб соціально-

психологічної підтримки за потреби. Однак, прогалиною в роботі цих центрів, власне, це прогалина не самих центрів, а скоріше законодавчого регулювання, є те, що вони не забезпечують проведення судово-медичної експертизи для постраждалих від сексуального насильства. Це є стандартом, встановленим Стамбульською конвенцією, і це необхідно, власне, проводити для того, щоб... ця, власне, експертиза вона має бути доступна для проведення анонімно, і є засоби для збереження доказів у випадку, якщо постраждала особа, яка звертається до цього центру, не хоче звертатися при цьому до поліції одразу, і вона має мати можливість, щоб ці докази були збережені. Відповідно є потреба внесення змін до законодавства щодо регулювання цього аспекту.

Ще один момент щодо судової експертизи щодо таких злочинів. Вона наразі в Україні проводиться в загальному порядку. Але, як ми знаємо, ці злочини є особливими, і ця, власне, експертиза, вона має щодо цих злочинів бути передбачена у спрощеному порядку. Власне, і це також потребує внесення змін до законодавства.

Також ще зазначу один аспект, також пов'язаний, власне, з реабілітацією, реінтеграцією постраждалих від сексуального насильства, пов'язаного з конфліктом. Наразі ці особи не... Законодавством не закріплено встановлення статусу для цих осіб, не передбачено виплат компенсацій цим особам. І, власне, постраждалі від таких злочинів наголошують на важливості підняття даного питання.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Дуже дякую вам за доповідь, пані Юліє.

Дійсно, є ряд законодавчих проблем, на які ми маємо реагувати і регулювати, власне, в рамках діючого законодавства. Тому я думаю, що в майбутньому це стане теж предметом нашої спільної співпраці. Тому ще раз дякую.

Шановні учасники і учасниці, мені, на жаль, не прийшло жодного повідомлення про можливі коментарі чи ремарки. Я розумію, що це також пов'язано з тим, що ми, дійсно, вже працюємо майже 2,5 години і що було дуже широке представництво спікерів, дійсно, від різних органів державної влади, був представлений міжнародний досвід, і, власне, ми достатньо ґрунтовно обговорили сьогодні наші подальші плани щодо Резолюції 1325 "Жінки, мир, безпека". Хочу сказати про те, що, думаю, що кожен із вас сьогодні виніс не тільки нову інформацію, а, власне, і окреслив собі нове поле для подальших дій, тому що ми дійсно змогли зібрати і скоординувати спікерів по різних напрямкам.

Тому, якщо я ще раз повторю своє питання, чи немає ще можливих коментарів чи ремарок, то тоді я буду на цьому прощатися і будемо завершувати захід. Не бачу все ж таки включених мікрофонів.

Тому я ще раз дякую всім за участь. Будемо сподіватися на подальші нові зустрічі. Дякую. До побачення.